

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการหาความหมายศัพท์จากบริบท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างแผนการเรียน และเพศ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. หลักฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 1.1 เป้าหมายและความคาดหวัง
 - 1.2 สาระ
 - 1.3 มาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.4 การสอนภาษาอังกฤษ
 - 1.5 การวัดและการประเมินผล
2. การสอนอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.1.1 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.1.2 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสามารถในการอ่านจับใจความ
 - 2.2.1 ความหมายของความสามารถในการอ่านจับใจความ
 - 2.2.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ
 - 2.2.3 จุดประสงค์ของการอ่านจับใจความ
 - 2.2.4 หลักการสอนอ่านจับใจความ
3. เทคนิคการหาความหมายศัพท์จากบริบท
 - 3.1 ความหมายของบริบท
 - 3.2 ตัวแนะจากบริบท
 - 3.3 เทคนิคการสอนการหาความหมายศัพท์จากบริบท
 - 3.4 ชนิดของตัวชี้แนะจากบริบท
 - 3.5 ประโยชน์ของการใช้ตัวชี้แนะจากบริบท
4. การคัดเลือกบทอ่าน
5. แผนการเรียน
6. เพศ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 4)

1. เป้าหมายและความคาดหวัง เป้าหมายและความคาดหวังของสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศประกอบด้วย

1.1 วิสัยทัศน์

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

1.2 คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอันเป็นคุณภาพตามความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้กำหนดความคาดหวังไว้ว่าเมื่อผู้เรียนเรียนจบช่วงชั้นที่ 4 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) ต้องมีลักษณะตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 4)

1.2.1 เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกนึกคิด แสดงความคิดเห็นรวบยอดในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา งานอาชีพ ชุมชนและสังคม โลกในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

1.2.2 มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร- เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์กับบุคคลเวลาว่าง และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ ภายในวงศัพท์ประมาณ 2,100 – 3,750 (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)

1.2.3 ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) ที่ใช้สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

1.2.4 อ่าน เขียน ข้อความที่เป็นความเรียงและไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)

1.2.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น

1.2.6 มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูลความรู้ในวิชาอื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจ และระดับชั้นจากสื่อที่หลากหลาย

1.2.7 ฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หาความเพลิดเพลิน และเป็นพื้นฐานในการทำงานและประกอบอาชีพ

2. สาระ (Strands)

สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง องค์ความรู้ที่เป็นสากลสำหรับผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วยสาระทั้ง 4 ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 5)

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูล ข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เจตคติ อารมณ์ และความรู้สึกในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Culture) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรมทางสังคม ค่านิยม และความเชื่อที่แสดงออกทางภาษา

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connection) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศภายในชุมชน และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. มาตรฐานการเรียนรู้ (Standards)

มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นมาตรฐานกลาง ซึ่งเป็นกรอบด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่สถานศึกษานำไปปรับและพัฒนา เพื่อกำหนดเป็นผลการเรียนรู้ ในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ได้กำหนดไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 5)

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) มาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 1 นี้ต้องการเน้นในเรื่องของการฟังและพูด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ประเด็นต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยี ที่มีอยู่ทั้งในและนอกสถานศึกษา

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Culture) มาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 2 นี้ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำภาษาไปใช้ให้เหมาะกับบุคคลและ โอกาสอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจ ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมประเพณีของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมประเพณีไทย และ นำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connection) มาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 3 นี้ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหา ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลาย รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาต่างประเทศถ่ายทอดออกมาให้เข้าใจ

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Connection) มาตรฐานการเรียนรู้ ในสาระที่ 4 นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศเฉพาะด้าน เช่น การสมัครงาน การทำงาน การศึกษาต่อ หรือใช้ภาษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขอีกด้วย

4. การสอนภาษาอังกฤษ

การเรียนการสอนภาษา เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนและครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีและวิธีการต่าง ๆ มากมาย ทฤษฎีและวิธีการเหล่านี้ได้แก่ การศึกษาถึงความต่อเนื่องตามลำดับของเนื้อหา หน้าที่ของ ภาษา ความหลากหลายของภาษา วัฒนธรรม และการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกัน จึงทำให้เกิด ความหลากหลายของแนวคิดขึ้น และก่อให้เกิดวิธีสอนที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ในการกำหนด แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษา ครูผู้สอนจึงควรจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับแนวคิดและ วิธีสอนของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 105)

4.1 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching)

ปัจจุบันการสอนภาษาอังกฤษเป็นการสอนเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน ที่ใช้จัดการเรียนการสอนกันทั่วไปในขณะนี้ และขั้นตอนการสอนนี้ มีผลเชื่อมโยงต่อไป ถึงสถานการณ์การสอน เทคนิคการสอน สื่ออุปกรณ์ และหน่วยการสอนด้วย เพื่อจะได้จัดการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขั้นตอนการสอนทั้ง 3 ขั้นตอน มีดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 111)

ขั้นที่ 1 นำเสนอเนื้อหา (Presentation) จัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นหนึ่งในขั้นนี้ ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้ มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ โดยจะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริง โดยทั่วไป รวมทั้งวิธีการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นด้านการออกเสียง ความหมาย คำศัพท์ และ โครงสร้าง ไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์

ขั้นที่ 2 การฝึกปฏิบัติ (Practice) ขั้นการฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียน ได้ฝึกใช้ ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่จากขั้นการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของการฝึกแบบควบคุมหรือชี้นำ (Controlled Practice/ Directed Activities) ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกไปสู่การฝึกแบบค่อย ๆ ปลดปล่อยให้ทำเองมากขึ้น เป็นแบบกึ่งควบคุม (Semi-Controlled) การฝึกขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน จดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ได้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการของรูปแบบภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน

ขั้นที่ 3 การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) นับเป็นขั้นที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่ง เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยทั่วไป มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรือ สถานการณ์จริง โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้น

4.2 การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Language for Specific Purposes)

การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นการสอนโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ เพื่อรับความรู้ศาสตร์อื่น ๆ ทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพ อาทิเช่น ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาอังกฤษเพื่องานเลขานุการ ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ ภาษาอังกฤษการโรงแรม (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 112)

4.3 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Learning)

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการตั้งคำถาม (Questioning) และกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) มาเป็นตัวนำกระบวนการแสวงหา ความรู้และทักษะ โดยไม่ยึดติดใน โครงสร้างของสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านวิชาการเพื่อประ โยชน์ ในการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพราะ ในปัจจุบันการเรียนการสอนแยกเป็นวิชา ๆ ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนวิชาต่าง ๆ มาสัมพันธ์หรือเชื่อมโยง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ได้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการจึงเป็นการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดจากวิชาและประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ช่วยให้ เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จากวิชาหนึ่งไปยังวิชาที่นำมาผสมผสาน เป็นการส่งเสริมให้มีการขยาย

โลกทัศน์และวิสัยทัศน์ให้กว้างขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริง และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 113)

4.4 การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อให้ตนเอง และสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในลักษณะเป็นประชาธิปไตย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมมีหลายรูปแบบ เช่น คิดและคุยกัน (Think-Pairs-Share) เพื่อนเรียน (Partners) ผลัดกันพูด (Say and Switch) กิจกรรม โต๊ะกลม (Roundtable หรือ Round Robin) คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three-Step Interview) เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เทคนิค TGT (Team-Games Tournament) เทคนิค TAI (Team-Assisted Individualization) เทคนิค CIRC (Cooperative-Integrated Reading Composition) เทคนิค Jigsaw (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 116)

4.5 การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา (Content-Based Instruction Curriculum)

การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา เป็นการสอนภาษาที่นำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการกับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษา กล่าวคือ ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และขณะเดียวกันก็พัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปด้วย ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเนื้อหาที่คัดมาต้องเอื้อต่อผู้เรียนทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน นอกจากนี้ยังพัฒนาผู้เรียนในด้านการกระบวนการคิด วิเคราะห์ สามารถตีความ ประเมินข้อมูลของเรื่อง และพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาในลักษณะองค์รวม (Whole Language Learning) (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 121)

4.6 การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning)

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน คือการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจัดอยู่ในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การทำโครงงานต้องเริ่มจากผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติ หาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีครูผู้สอนคอยช่วยเหลือ กระตุ้น แนะนำ ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดจนได้ผลงานออกมา แล้วจัดทำรายงาน วิธีการดำเนินงานและเสนอผลงาน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 128)

4.7 การสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach)

การสอนภาษาแบบองค์รวม เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยไม่แยกภาษาเป็นส่วน ๆ และ ไม่เน้นเฉพาะทักษะใดทักษะหนึ่ง ผู้เรียนจะเรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่

และรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านทางการใช้ภาษาจริงที่มีจุดมุ่งหมายจริง และผ่านการแสวงหาความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์อย่างกระตือรือร้น ความสำเร็จของผู้เรียนในฐานะผู้ใช้ภาษาพูดได้พัฒนาจากการฟังคนอื่น ๆ ใช้ภาษาพูด เพื่อให้มีการกระทำสิ่งต่าง ๆ ครูผู้สอนภาษาแบบองค์รวมจะจัดประสบการณ์ที่หลากหลายในสภาพแวดล้อมที่ขยายกว้างออกไป พร้อมกับการเจริญเติบโตตามธรรมชาติ และพัฒนาการทางภาษา ซึ่งจะเป็นสภาพแวดล้อมที่เชื้อเชิญให้ผู้เรียนใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน เพื่อการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่สำคัญต่อพวกเขา (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 126)

จะเห็นได้ว่า การสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน วิธีการได้เปลี่ยนไป ผู้สอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้และศึกษาวิธีการสอนและเทคนิคให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน ก่อนที่จะนำวิธีการต่าง ๆ ไปสู่การสอนจริง และจากวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) 2) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) และ 3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) มาประยุกต์ใช้กับการสอนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการหาความหมายศัพท์จากบริบท โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นหรือทบทวนความรู้เดิม (Warm up) เป็นการกระตุ้นผู้เรียนและตรวจสอบพื้นฐานความรู้เดิม โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ หรือ กำหนดปัญหาให้ผู้เรียนตอบ รวมทั้งการค้นคว้าจากบุคคล สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

ขั้นที่ 2 การศึกษาการใช้เทคนิคตัวแนะจากบริบท ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องตัวแนะจากบริบท พร้อมทำแบบฝึกหัดภายในเวลาที่กำหนด จากนั้นนักเรียนและครูช่วยกันเฉลยคำตอบ
2. ครูชี้แจงกับนักเรียนว่าต้องนำเทคนิคจาก ข้อ 1 ไปใช้อ่านบทอ่านที่ครูกำหนดให้ (Testing) โดยก่อนอ่านบทอ่านนักเรียนทำแบบฝึกหัดเดาคำศัพท์ (Before Reading) ซึ่งเป็นการนำคำศัพท์จากบทอ่านมาให้นักเรียนหาความหมายศัพท์จากบริบท

3. นักเรียนและครูช่วยกันเฉลยแบบฝึกหัด

ขั้นที่ 3 อ่าน (While Reading) นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ พร้อมกับวิเคราะห์และหาความหมายศัพท์ยากด้วยตนเอง โดยการนำความรู้จากแบบฝึกหัดก่อนอ่าน (Before Reading) มาเชื่อมโยงกัน ซึ่งจะทำให้การอ่าน และการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องของนักเรียนรวดเร็วขึ้นโดยไม่ต้องเปิดพจนานุกรม (Dictionary)

ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (After Reading) นักเรียนสรุปเรื่องที่อ่าน และทำแบบฝึกหัดหลังอ่าน (After Reading) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่าน หลังจากนั้นนักเรียนและครูช่วยกันเฉลยคำตอบ

ขั้นที่ 5 นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) นักเรียนนำเทคนิคต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้วนั้น ไปใช้อ่านบทอ่านอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการอ่านให้ดียิ่งขึ้น

5. การวัดและการประเมินผล

การประเมินเป็นส่วนที่สำคัญและจำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 149) ซึ่งมีความหมายมากกว่าการให้เป็นเกรดหรือคะแนนรวม แต่เป็นการสร้างสรรค์ในทางบวก และให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบว่าการสอนนั้นบรรลุเป้าหมายในระดับใด การประเมินที่ดีส่วนหนึ่งต้องเป็นเสมือนเครื่องช่วยในการเรียน และอีกส่วนหนึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือในการวัด และบ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียน ตลอดจนหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ หลักการสำคัญในการประเมินผล คือ การประเมินผลควรมีลักษณะเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนเป็นภาพรวม ผลการประเมินต้องชี้ให้เห็นผลการปรับปรุงการสอนของครู และความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมายหลักสูตร บ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้ เน้นที่การวัดกระบวนการ (Process) เท่า ๆ กับการวัดผลผลิต (Product) ของกระบวนการ ข้อมูลที่จะนำมาใช้ประเมินจะต้องได้มาโดยกระบวนการเก็บรวบรวม จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และเพื่อให้สอดคล้องกันจึงเน้นไปที่การวัดและการประเมินผลที่จะนำไปสู่การชี้ให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอน

5.1 การประเมินทักษะทางภาษา ทักษะอ่าน ริเบคก้า วาเลตต์ (Valette, 1977, pp. 154-155) เสนอแนะวิธีการทดสอบการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญไว้ว่า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ มีวิธีการที่อาจทำได้ คือ

5.1.1 ให้อ่านคำถามที่เป็นภาษาที่เรียนให้เข้าใจ แต่อาจให้ตอบเป็นภาษาแม่ได้ ถ้าเป็นนักเรียนในระยะเริ่มต้น

5.1.2 ให้อ่านข้อความที่ตัดจากหนังสือพิมพ์ แล้วบอกว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เช่น ข่าว รายงานอากาศ กีฬา บันเทิง เป็นต้น

5.1.3 อ่านโดยใช้การกวาดสายตา เช่น ให้อ่านหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ และให้หาบทความต่อไปนี้ เช่น รายงานอากาศ ผลของการแข่งขันฟุตบอล รายงาน อุบัติเหตุ เป็นต้น

5.1.4 อ่านคร่าว ๆ ให้นักเรียนอ่านจดหมาย แล้วแยกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความคิดเห็น

5.2 กิจกรรมในการทดสอบทักษะอ่าน กิจกรรมในการทดสอบทักษะอ่าน

ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นตัวกระตุ้น และกิจกรรมที่เป็นการตอบสนองซึ่งแสดงทักษะด้านนี้ของผู้เรียน จำแนกได้ดังนี้ (กิ่งแก้ว อาริรักษ์, 2546, หน้า 85)

5.2.1 ให้ผู้เรียนได้อ่านข้อความที่มีความยาวตามความเหมาะสม เช่น จากความยาวตั้งแต่ 50 คำ ถึงความยาว 300 คำ ที่เป็นงานเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น บทความ จากหนังสือพิมพ์ และวารสารรายงานต่าง ๆ เช่น ข่าวสภาพดินฟ้าอากาศ คำอธิบายวิธีการจาก แผ่นพับ คำบรรยายสถานที่ ประเพณี บุคคล บทคัดจากหนังสือวิชาการ จดหมาย ฯลฯ

5.2.2 ให้ผู้เรียนได้อ่านภาพชุดพร้อมกับคำบรรยายภาพ หรือ ภาพเหตุการณ์ พร้อมกับคำบรรยาย

5.2.3 ให้ผู้เรียนได้อ่านกราฟ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ ไดอะแกรม ที่มีตัวเลข ประกอบคำบรรยาย หรือ คำอธิบายที่เกี่ยวข้อง

5.2.4 ให้ผู้เรียนได้อ่านแผนที่ที่มีการระบุชื่อสถานที่พร้อมทั้งบทอ่าน

5.2.5 ให้ผู้เรียนได้อ่านบทอ่านที่กล่าวถึง ข้อที่ 1, 2 และข้อที่ 3 ข้างต้น แต่เป็น บทอ่านที่มีการละข้อความไว้ หรือมีข้อความไม่สมบูรณ์ เช่น ภาพการ์ตูนที่มีข้อความที่เป็นคำพูด ของตัวละครหายไปบางส่วน ให้ผู้อ่านเติมให้สมบูรณ์หรือเป็นตาราง กราฟ ฯลฯ ที่กล่าวถึงใน ข้อที่ 3 ที่ไม่ได้ให้หัวเรื่อง หรือข้อมูลที่เป็นตัวเลขขาดหายไป หรือที่เว้นในบางตอนเพื่อให้ผู้เรียน ได้เติมให้สมบูรณ์

5.2.6 ให้ผู้เรียนได้อ่านข้อความหรือภาพชุด ที่มีการเรียงลำดับที่สลับกัน แล้วเรียงลำดับใหม่ให้ถูกต้อง

5.2.7 ให้ผู้เรียนได้อ่านข้อความสั้น ๆ ที่มีข้อความไม่สมบูรณ์ในตัวเองในสคัมภ์ A ซึ่งเป็นตัวกระตุ้น และข้อความในสคัมภ์ B ซึ่งเป็นตัวสนองตอบซึ่งข้อความในสคัมภ์ B มักจะมี จำนวนมากกว่าข้อความในสคัมภ์ A เพื่อให้การสอบยากขึ้น ไม่ใช่เป็นการจับคู่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง เท่านั้น

5.3 กิจกรรมที่เป็นตัวสนองตอบ ผู้เรียนจะต้องใช้ความสามารถด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ศัพท์ จำนวน และไวยากรณ์ ประกอบกับความสามารถที่ได้จากโครงสร้าง ความรู้พร้อมความสามารถในการสร้างเครือข่ายความหมาย ความรู้ด้านสังคม และวัฒนธรรม ที่มาจากการใช้ภาษา กลวิธีในการหาความหมายจากการใช้บริบททางภาษา และอภิปรัชญา (Metaphysics) ที่เอื้อต่อความสามารถทางภาษา ตลอดจนความสามารถด้านปฏิบัตินิยม ในการนำ ประสพการณ์ พื้นภูมิหลัง ทักษะคิดและแรงจูงใจมาใช้ร่วมกับความสามารถคาดเดาเกี่ยวกับ ความหมายของสารที่ได้รับได้ กิจกรรมในการทดสอบอ่าน ที่ผู้เรียนจะต้องแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการอ่านเชิงวิพากษ์วิจารณ์ มีดังนี้

5.3.1 อ่านแล้วเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่ให้ซึ่งอาจมี 2-5 ตัวเลือก

5.3.2 อ่านแล้วเรียงลำดับข้อความใหม่

5.3.3 อ่านแล้วเลือกคำ หรือ ข้อความมาเติมในแผนภูมิ แผนที่ ไคอะแกรม ตาราง การ์ตูน ภาพ ฯลฯ ให้ถูกต้องเหมาะสมได้ใจความ

5.3.4 อ่านแล้วทำกิจกรรมที่เป็นการ โยงลูกศร ลากเส้น วาดภาพ หรือขีดเส้นใต้

5.3.5 อ่านแล้วจับคู่ข้อความในสคมภ์ A และ B ให้สมบูรณ์ได้ความหมาย

การทดสอบการอ่านที่มีประสิทธิภาพมาก คือ วิธีการทดสอบแบบ โคลซ ซึ่งมีลักษณะ คล้ายกับแบบสอบแบบเติมคำมาก แต่ต่างกันตรงที่แบบสอบแบบเติมคำ การเว้นคำให้เติมจะ ไม่มี ระบบ เว้นคำที่ต้องการให้เติมตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของผู้สอน ซึ่งเป็นการทดสอบจุดย่อย ๆ ของ ภาษามากกว่าที่จะทดสอบทักษะรวม เช่น เว้นเฉพาะคำกริยา คุณศัพท์ ฯลฯ แต่ข้อทดสอบแบบ โคลซจะเว้นคำเป็นระบบ ตั้งแต่ทุก ๆ 5 ถึง 10 คำ แต่ตามปกติที่นิยมใช้มากจะเว้นคำทุก ๆ 5 ถึง 7 คำ โดยในประโยคแรกไม่ควรเว้นช่องว่าง ยิ่งเว้นคำห่างมากขึ้นเท่าใดก็จะยิ่งทำให้แบบสอบ ง่ายมากขึ้นเท่านั้น เนื้อเรื่องที่เลือกมาทดสอบควรให้เหมาะสมกับนักเรียน ความยาวที่ทดสอบควร ยาวเท่า ๆ กับเนื้อเรื่องที่อ่านแล้ว ตอบคำถามแบบเลือกตอบตามปกติ จำนวนคำที่เว้นให้เติมควร ให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน ยิ่งเว้นช่องว่างมากเท่าไร แบบสอบก็จะยิ่งมีความเชื่อมั่นมากขึ้น เท่านั้น การทดสอบลักษณะนี้ใช้วัดความสามารถในการเขียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถ ในการเขียนให้ถูกต้องตามไวยากรณ์ จากการวิจัยพบว่า แบบทดสอบชนิดนี้ยังสามารถใช้วัดทักษะ อื่น ๆ ได้ด้วย เช่น ทักษะการฟัง เป็นต้น (กิ่งแก้ว อาริรักษ์, 2546, หน้า 87)

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2536, หน้า 91-93) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินทักษะ การอ่านไว้ว่า ทักษะการอ่านสามารถวัด และประเมินผลโดยให้ผู้เรียนอ่านและแสดงความเข้าใจ จากเรื่องที่อ่านโดยให้ทักษะการฟัง การพูดหรือการเขียน ดังนี้

1. การหาความหมายของคำศัพท์หรือประโยคที่กำหนดให้
2. การบอกความสัมพันธ์ระหว่างประโยค
3. การเรียงลำดับเหตุการณ์
4. การเติมคำลงในช่องว่างโดยวิธีโคลซ
5. การตอบคำถามโดยการเลือกคำตอบที่กำหนดให้
6. การแสดงความคิดเห็น
7. การตั้งชื่อเรื่อง

อังฉรา วงศ์โสธร (2538, หน้า 154-155) ได้กล่าวว่า การประเมินทักษะการอ่านสามารถใช้เกณฑ์ที่กำหนดตามส่วนประกอบของภาษาแบบแยกย่อย และเกณฑ์ที่กำหนดตามความสามารถ ในการรับสาร หรืออาจใช้เกณฑ์ทั้งสองแบบประยุต์เข้าด้วยกัน โดยให้น้ำหนักเกณฑ์แบบรวม มากกว่าเกณฑ์แบบย่อย

1. เกณฑ์กำหนดความสามารถทางการอ่านที่เป็นเกณฑ์แบบย่อย สามารถกำหนดได้ ดังนี้

1.1 ความรู้ศัพท์ คือ ผู้เรียนสามารถเข้าใจศัพท์ จำนวนที่ใช้ว่าอยู่ในระดับใด

1.2 ความรู้ไวยากรณ์ คือ ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำสรรพนาม ความเชื่อมโยงของเนื้อความ เช่น การใช้คำสันธาน คำบุพบท ที่กำหนดหน้าที่ของภาษาว่าเป็นการขอร้อง เชื้อเชิญ การขออนุญาต เป็นต้น ได้มากน้อยเพียงใด

2. เกณฑ์กำหนดความสามารถทางการอ่านแบบรวม สามารถกำหนดได้ดังนี้

2.1 ความสามารถเรียบเรียงความ ได้แก่ ความสามารถในการอ่านแล้วเข้าใจความ สามารถแสดงความเข้าใจได้โดยการตอบคำถามที่ให้เรียบเรียงถ้อยคำใหม่โดยให้ได้ใจความเดิม หรือสามารถตอบคำถามแบบเลือกตอบ และเรียงลำดับข้อความเป็น 1, 2, 3 ได้ เป็นต้น

2.2 ความสามารถอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด คือ ผู้เรียนสามารถโยงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า เป็นรายละเอียดสนับสนุนหรือเป็นรายละเอียดที่ขัดแย้งกันเพื่อให้ข้อมูลตรงกันข้ามตลอด ทั้งสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดด้วยกัน

2.3 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ คือ ผู้เรียนสามารถระบุแก่นเรื่อง หัวเรื่องและใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

2.4 ความสามารถวิเคราะห์ และประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความ และ ศูนย์ศาสตร์ของการใช้ภาษา คือ ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ ความเข้าใจถึงที่ได้ และความรู้เกี่ยวกับรูปแบบลีลาภาษาที่ใช้ในบทอ่าน ที่เป็นตัวกระตุ้น วิเคราะห์ ประเมินและสรุปได้ว่าสารที่อ่านนั้นเป็นสารประเภทใด ลีลาภาษาที่ใช้เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เจตนาทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงไว้ ความเป็นไปได้ของข้อสรุป ตลอดจนสามารถประเมินประสิทธิผลของบทอ่านนั้นได้ว่ามีความชัดเจน เข้าสู่ประเด็นอย่างไม่อ้อมค้อม และใช้ภาษาได้อย่างกระชับ ไม่เอนเออหรือไม่ ความสามารถในระดับนี้เป็นความสามารถระดับสูงซึ่งต้องอาศัยความรู้ในระดับอื่น ๆ เป็นพื้นฐาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความ สามารถประเมินได้ในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในบริบท โครงสร้าง และความหมายของประโยค การจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่อง ความสัมพันธ์ของข้อความ และการสรุปข้อความ เป็นต้น

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมในการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความ ภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการหาความหมายศัพท์จากบริบท เพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้และความเข้าใจ ในบทอ่านด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ 1) อ่านแล้วเลือกขีดเส้นใต้ตัวเนาะจากบริบท และวงกลมความหมายศัพท์ จากประโยคในแบบฝึกหัดหาความหมายศัพท์ก่อนอ่าน (Before

Reading) 2) อ่านแล้วจับใจความสำคัญรวมทั้งบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ โดยให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือก 4 ข้อ

การสอนอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ใกล้เคียงกัน ดังเช่น

บันลือ พงษ์วัน (2532, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานตัวอักษรเป็นคำ หรือประโยค เพื่อสื่อความหมายของผู้เขียนถึงผู้อ่าน โดยการสังเกตการจำรูปคำ โดยใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความหมายให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

กัลยา ขวนมาลัย (2539, หน้า 8) และ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ สัญลักษณ์ เรื่องราวต่าง ๆ สามารถรับรู้แล้วแปลความหมายออกมาได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ออกมาเป็นคำพูด หรือ ความคิดอย่างมีเหตุผล และมีความเข้าใจในการสื่อสาร โดยการอ่าน

ธอร์นไดค์ (Thorndike, n.d. อ้างถึงใน ฉวีลักษณ์ บุญญะกาญจน, 2525, หน้า 3) กล่าวว่า การอ่าน คือการคิดที่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี ย่อมนำไปสู่การคิดที่ดีเพราะผู้อ่านจะได้ทราบแนวความคิดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่าน เกิดความรู้จากเรื่องที่อ่าน แล้วนำมาจัดแยกแยะตีความหมายก่อนที่จะเกิดเป็นความคิดของตนเอง

มอริส และดอร์ (Moris & Dore, 1984 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537, หน้า 14) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านรับรู้ข่าวสารที่ถูกเสนอไว้เป็นรูปรหัสพิเศษ ผู้เขียนเป็นผู้ส่งสาร ผู้อ่านเป็นผู้แปลรหัสเหล่านั้น โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตน

จากทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองในการแปลความหมายตัวอักษร หรือเอกลักษณ์ที่ผู้เขียนถ่ายทอดไว้ออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ โดยใช้กระบวนการคิด ประสบการณ์และความรู้เดิม

1.1 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่มีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ความบันเทิง ทำให้เป็นการพัฒนาสติปัญญา

และสามารถปรับตัว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สมถวิล วิเศษสมบัติ, 2537, หน้า 73) นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านพอสรุปได้ ดังนี้ (เสาวภา นันทกิจ, 2545, หน้า 11)

1.1.1 การอ่านทำให้เพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ให้เกิดความงอกงามทางวุฒิภาวะ วุฒิปัญญา และความสามารถมากยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านย่อมจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพ และ ในชีวิต ได้มากขึ้น

1.1.2 การอ่านทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เช่น การอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และสารคดีต่าง ๆ เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเป็นการพักผ่อนได้เป็นอย่างดี

1.1.3 การอ่านเป็นการช่วยอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณนั้น อาศัยหนังสือและการอ่านเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่วัฒนธรรมสู่ชุมชนรุ่นหลังให้ได้ศึกษา และปฏิบัติสืบต่อกันไป

1.1.4 การอ่านเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้ผู้อ่านได้รู้ลึกมั่นคงปลอดภัย ทำให้ได้รับประสบการณ์ ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคม

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการอ่านเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม และตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

1.2 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่าน โดยทั่วไปผู้อ่านจะมีจุดประสงค์ในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถสรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ดังนี้

1.2.1 การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อมุ่งให้ความรู้ในเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราว ๆ นั้น มักใช้ในการอ่านหนังสือประเภทตำรา สารคดี วารสาร หนังสือพิมพ์ และข้อความต่าง ๆ เพื่อให้ทราบเรื่องราวอันเป็นข้อความรู้ หรือเหตุการณ์บ้านเมืองซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะจึงต้องอ่านเพิ่มเติมเพื่อขยายความรู้ ความสนใจให้กว้างขวางเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของโลก (เสาวภา นันทกิจ, 2545, หน้า 12)

1.2.2 การอ่านเพื่อความบันเทิง ผู้อ่านมุ่งที่ความผ่อนคลายอารมณ์ และความเพลิดเพลินที่เกิดจากการอ่าน การอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยาย หรือ สารคดีที่มีเนื้อหามุ่งให้ความเพลิดเพลิน เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย การ์ตูน วรรณคดีประเทืองอารมณ์ สารคดีท่องเที่ยว นิตยสาร วารสารบันเทิงคดีต่าง ๆ เป็นต้น (เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช, 2533, หน้า 86)

1.2.3 การอ่านเพื่อความคิด ผู้อ่านสามารถเลือกนำความคิดที่ได้จากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ เพราะแนวคิดทางปรัชญา วัฒนธรรม จริยธรรม และความคิดเห็นทั่วไปมักแทรกอยู่ในหนังสือทุกประเภท (นพดล จันทรพิชญ์, 2531, หน้า 73)

1.2.4 การอ่านเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร วารสารเกษตร วารสารการแพทย์ เป็นต้น (นุชน้อย สติธังกูร, 2538, หน้า 56-57)

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การอ่านโดยทั่วไปมักมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้และสติปัญญา พัฒนาอาชีพการงาน และเพื่อความบันเทิงนั่นเอง

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความ

2.1 ความหมายของความสามารถในการอ่านจับใจความ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

พนิตนันท์ บุญพาที (2542, หน้า 77) ให้ความหมายว่า การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญ ๆ หรือเก็บสาระสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งความสำคัญของเนื้อหา มักจะปรากฏอยู่ที่ประโยคแรก ๆ ของแต่ละย่อหน้า

แววมยุรา เหมือนนิล (2541) ให้ความหมายว่า การอ่านจับใจความ คือ การมุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น

สุนันทา มั่นเสริมวิทย์ (2539, หน้า 177) และ นพดล จันทรพิชญ์ (2531, หน้า 82) ได้ให้ความหมายคล้ายกัน คือ การอ่านจับใจความว่า เป็นการตีความสัญลักษณ์ของการเขียน การทำความเข้าใจความหมายของ คำ ประโยค และข้อความ เพื่อจับสาระสำคัญของผู้เขียน โดยใช้กระบวนการคิดขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ คือการอ่านที่ผู้อ่านต้องจับประเด็นสำคัญ ๆ ของสาระ รวมทั้งสามารถตีความ เข้าใจสัญลักษณ์ และเข้าใจความคิดของผู้เขียน

2.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ การอ่านจับใจความเป็นพฤติกรรมการอ่านที่แสดงถึงความเข้าใจในเรื่องที่อ่านในลักษณะต่างกัน ผู้อ่านที่มีความเข้าใจในการอ่านจับใจความได้จะต้องมีลักษณะดังนี้ (แววมยุรา เหมือนนิล, 2541, หน้า 17)

2.2.1 จัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าโดยใช้คำพูดของตนเอง

2.2.2 บอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง รายละเอียด

2.2.3 ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้

- 2.2.4 แยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือจินตนาการ
- 2.2.5 รวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้วได้
- 2.2.6 เลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
- 2.2.7 ให้ตัวอย่างประกอบได้
- 2.2.8 จำแนกใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญได้
- 2.2.9 สรุปเรื่องที่อ่านได้

จากลักษณะการอ่านจับใจความดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ เป็นการลำดับเหตุการณ์ บอกเล่าความทรงจำ ปฏิบัติตามคำสั่งโดยสามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นใจความสำคัญและส่วนขยาย รวมทั้งสามารถยกตัวอย่างและสรุปเรื่องได้

2.3 จุดประสงค์ของการอ่านจับใจความ กุลเนอร์ และมิลเลอร์ (Culler, 1959; Miller, 1962 อ้างถึงใน พัทธนี หนูคง, 2546, หน้า 26) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความออกเป็น 6 ประการ ดังนี้

2.3.1 อ่านเพื่อจับใจความคร่าว ๆ (Scanning or Skimming Reading) เป็นการอ่านเพื่อหารายละเอียดคร่าว ๆ เพื่อจับใจความสำคัญโดยรวม

2.3.2 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Idea Reading) เป็นการอ่านโดยละเอียดทุกตัวอักษร เพื่อจับเรื่องราวได้ตลอดทั้งเรื่องอย่างละเอียด

2.3.3 อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด และใจความสำคัญทั่ว ๆ ไป (Exploratory Reading) เป็นการอ่านเพื่อดูรายละเอียด ความเชื่อมโยงระหว่างย่อหน้าแต่ละย่อหน้า

2.3.4 อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Study Reading) เป็นการอ่านเพื่อสำรวจว่าผู้แต่งต้องการจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน เรื่องที่อ่านมีความสำคัญอย่างไร

2.3.5 อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน (Critical Reading) เป็นการอ่านโดยใช้วิจารณ์ว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งต้องคิดพิจารณาและไตร่ตรองให้รอบคอบ

2.3.6 อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน (Analytical Reading) เป็นการอ่านเพื่อศึกษาแนวคิด และข้อที่แทรกอยู่กับเรื่องที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้

จากลักษณะการอ่านจับใจความดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการอ่านจับใจความเป็นการลำดับเหตุการณ์หรือบอกเล่าสิ่งที่อ่าน เป็นการผสมผสานความรู้เก่าและใหม่ แล้วขยายความรู้ให้กว้างไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล

2.4 หลักการสอนอ่านจับใจความ บันลือ พฤษะวัน (2534, หน้า 112) ได้เสนอแนวการสอนอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

2.4.1 ความเข้าใจระดับคำ หรือการแปลความ (Factual/ Reading the Lines)

2.4.1.1 ใช้คำถามเพื่อถามข้อเท็จจริงเป็นคำถามสั้น ๆ เช่น ใคร...ทำอะไร... ที่ไหน...เมื่อไร

2.4.1.2 นักเรียนฝึกอ่านเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และ
ใช้การอ่านออกเสียงเฉลยคำตอบนั้น ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้ทุกคนรู้จักการหาแหล่งคำตอบโดยตรงให้ได้
เสียก่อนที่จะฝึกการหาคำตอบเป็นรายบุคคลในลำดับต่อไป

2.4.1.3 ฝึกให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยครูช่วยตรวจสอบลักษณะ
คำถามให้แล้วให้แลกเปลี่ยนคำถามกันเองในระหว่างกลุ่ม กลุ่มเจ้าของคำถามมีหน้าที่เฉลยคำตอบ
โดยวิธีอ่านฟังเสียง

2.4.1.4 ฝึกให้ตอบเป็นรายบุคคลเมื่อเด็กช่วยตัวเองได้

2.4.1.5 เล่นเกม เรอถาม-ฉันตอบ หลังจากอ่านบทอ่าน

2.4.2 ความเข้าใจระดับที่สูงขึ้น หรือการตีความ (Interpretive/ Reading Between the Lines)

2.4.2.1 ใช้คำถามเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถคิดหาเหตุผล วิเคราะห์เหตุผลจาก
เรื่องที่อ่าน เช่น ทำไม อย่างไร เป็นต้น

2.4.2.2 ถามถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ขึ้น

2.4.2.3 ถามให้เปรียบเทียบหาความแตกต่าง ข้อขัดแย้ง หรือ ความเหมือนกัน

2.4.2.4 ถามถึงความที่สรุปเป็นอย่างไร หรือ ควรจะเป็นอย่างไร

2.4.2.5 ยกสถานการณ์ที่เทียบเคียงว่า ถ้าหากเป็นเช่นนั้นจะเป็นอย่างไร

2.4.3 ความเข้าใจในระดับสูง หรือ การขยายความ (Extrapolation/ Reading Beyond the Lines)

2.4.3.1 ใช้คำถามให้ประเมินตัวละคร ใครดี ใครไม่ดี คืออย่างไร ไม่คือน้อยไร

2.4.3.2 ให้เลือกแบบอย่างจากตัวละครพร้อมด้วยเหตุผลของการตอบ

2.4.3.3 สถานการณ์ ความสมจริงของเรื่องเป็นไปได้หรือไม่

2.4.3.4 คุณภาพของบทความ ความรู้ทางวิชาการ การใช้แหล่งอ้างอิงน่าเชื่อถือ
ได้เพียงใด

2.4.3.5 ภาษาที่ใช้รูปประโยคเป็นอย่างไร ควรแก้ไขเรื่องราวอย่างไร

กอลลาฮาน, คล๊าก และเคลลัฟ (Callahan, Clark, & Kellough, 1988, pp. 334-338)

ได้เสนอแนวการสอนอ่านจับใจความให้กับนักศึกษาครูในรูปแบบของบทเรียน โมดูล (Module)
ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสอนคำศัพท์

การสอนคำศัพท์สามารถพัฒนาได้โดยครู อย่าสรุปว่านักเรียนทราบความหมายของคำศัพท์ทุกคำ ในขณะเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการสอนคำศัพท์อย่างละเอียด ครูควรใช้เทคนิคให้นักเรียนได้ขยายวงความรู้ด้านคำศัพท์ เช่น

1.1 สร้างบริบทที่เหมาะสมสำหรับคำศัพท์ใหม่ เช่น ยกตัวอย่างประโยคซึ่งให้ความหมายที่ต้องการ และเหมาะสมกับระดับของนักเรียน

1.2 สอนกุญแจคำ (Key Word) โดยการสอนกุญแจคำก่อนที่จะให้นักเรียนอ่าน อาจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยให้ความหมายหลาย ๆ ความหมาย เพื่อความเหมาะสมกับบทอ่าน และกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้คำศัพท์ใหม่โดยการตอบคำถามปลายเปิดในห้องเรียน

1.3 นำคำศัพท์มาใช้เป็นวิธีสอนให้เกิดประโยชน์ เช่น ถ้ามีปัจจัยเติมหน้า ปัจจัยเติมหลังที่สำคัญ สามารถนำมาแยกวิเคราะห์ คำศัพท์ยาว ๆ ควรแบ่งพยางค์ออกเพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียงการได้ยิน และการนึกถึงหลักไวยากรณ์ เช่น คำที่ลงท้ายด้วย ed บ่งบอกว่าเป็นคำกริยา คำที่ลงท้ายด้วย ly บ่งบอกว่าเป็นกริยาวิเศษณ์ เพราะรูปแบบของคำที่ใช้ในรูปประโยค หรือความสัมพันธ์กับคำอื่นที่ช่วยชี้แนะให้ทราบความหมาย

1.4 สอนการสังเกตลักษณะการพิมพ์ที่ใช้เป็นประโยชน์ต่อการอ่าน เช่น การใช้หมายเหตุข้างหน้า การใช้คำอธิบาย หัวเรื่อง หมายเหตุท้ายหน้า การสรุป เครื่องหมายวรรคตอน

1.5 ส่งเสริมให้ใช้พจนานุกรม และสอนการใช้พจนานุกรม เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้การใช้พจนานุกรมที่เหมาะสมและใช้บ่อย ๆ นักเรียนก็จะขยายวงความรู้เรื่องคำศัพท์ด้วยตัวของนักเรียนเอง เพราะพจนานุกรมเป็นแหล่งข้อมูล ให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทักษะการใช้พจนานุกรมที่จำเป็น เช่น การใช้คำช่วย การเลือกคำที่เหมาะสม การระลึกว่าคำศัพท์มีความหมายได้หลายอย่าง การออกเสียงคำ การลงเสียงหนัก การรวมคำ ความหมายที่เกี่ยวข้องมาจากรากศัพท์

1.6 การใช้บัตรคำศัพท์ หรือสมุดจดคำศัพท์ โดยการบันทึกคำศัพท์ลงในบัตรคำศัพท์ หรือสมุดจดคำศัพท์

2. การพัฒนาการอ่านจับใจความ

2.1 การแปลความ (Reading the Lines) หมายถึง การแปลความหมายตามตัวอักษร ซึ่งเป็นความสามารถระดับพื้นฐาน โดยไม่มีสิ่งอื่นเกี่ยวข้อง ครูสำรวจอย่างไม่เป็นทางการ โดยการถามคำถามทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อสำรวจความสามารถพื้นฐานในการอ่านของนักเรียน ด้วยประสบการณ์และการสังเกตการตอบสนอง ครูควรให้นักเรียนได้อ่านบทอ่านหลาย ๆ ชนิด

และใช้คำถามที่แตกต่างกันเพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาในการอ่านระดับแปลความ การอภิปรายพูดคุยก่อนการอ่านและหลังการอ่านจำเป็นต้องทำเพื่อกระตุ้นความสนใจ และเพื่อความมั่นใจในการแปลความสามารถใช้คำถาม เช่น

2.1.1 ผู้เขียนบอกอะไรเรา

2.1.2 ข้อความส่วนใดในบทอ่านที่บอกรายละเอียด

2.1.3 ประโยคนี้หมายความว่าอย่างไร

2.2 การตีความ (Reading Between the Lines) เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องหา

ความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ความคิดของข้อความ การพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ เห็นความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็น แยกความคิดเห็นของตนเองกับผู้เขียนได้ ผู้อ่านต้องพิจารณาแหล่งที่มาที่ผู้เขียนอ้างอิง การอ่านในขั้นนี้จำเป็นต้องใช้กระบวนการคิดและประสบการณ์ ดังนั้น ในขั้นนี้ครูควรใช้คำถาม เช่น

2.2.1 คุณคิดว่าทำไมผู้เขียนจึงเขียนเช่นนั้น

2.2.2 คำนี้คุณคิดว่าหมายถึงอะไร

2.2.3 คุณเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด

2.3 การขยายความ (Reading Beyond the Lines) การขยายความเป็นการนำสิ่งที่เกี่ยวข้องกันมาพิจารณาผลที่ตามมา และดึงเอาแน่ชัดไปที่คุณเขียนไม่ได้เขียนไว้เป็นกระบวนการวิเคราะห์ จนกระทั่งถึงการสังเคราะห์โดยผู้อ่าน ตั้งแต่เริ่มต้นจนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และการสะท้อนความคิดสำคัญออกมา จุดมุ่งหมายในการอ่านขั้นนี้เป็นจุดมุ่งหมายที่สูงที่สุด และยากที่สุดที่จะทำให้สำเร็จ ครูควรใช้คำถาม เช่น

2.3.1 สิ่งที่คุณเขียนกล่าวถึงเป็นจริงหรือไม่

2.3.2 ความเห็นเพิ่มเติมที่เราคิดได้นอกเหนือจากบทอ่านคืออะไรบ้าง

2.3.3 ปฏิกริยาตอบสนองอื่น ๆ ที่คนทั่วไปและเราเองจำเป็นต้องทำ เพราะอะไร

2.3.4 ถ้ามีบางอย่างแตกต่างไปจากที่คุณเขียนกล่าวถึง ทัศนคติมุมมองของพวกเขาจะเปลี่ยนไปอย่างไร

2.3.5 อะไรบ้างที่เราคาดว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือเกิดขึ้น หรือดำเนินไปตามที่คุณเขียนพยากรณ์ไว้

2.3.6 คุณต้องการเห็นอะไรเปลี่ยนแปลง เพราะอะไร

2.3.7 ทำอย่างไรสิ่งเหล่านี้จึงจะกลายเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

2.3.8 ทำไมตัวเลือกเหล่านี้จึงสำคัญ และสำคัญกับใคร

2.3.9 คุณมีความคิดใหม่ ๆ อะไรที่เกิดจากบทอ่าน

จากขั้นตอนของการอ่านจับใจความดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการหาความหมายศัพท์จากบริบท ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นหรือทบทวนความรู้เดิม (Warm up) เป็นการกระตุ้นผู้เรียนและตรวจสอบพื้นฐานความรู้เดิม โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ หรือ กำหนดปัญหาให้ผู้เรียนตอบ รวมทั้งการค้นคว้าจากบุคคล สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการศึกษาการใช้เทคนิคตัวแนะจากบริบท ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องตัวแนะจากบริบท พร้อมทำแบบฝึกหัดภายในเวลาที่กำหนด จากนั้นนักเรียนและครูช่วยกันเฉลยคำตอบ
2. ครูชี้แจงกับนักเรียนว่าต้องนำเทคนิคจาก ข้อ 1 ไปใช้อ่านบทอ่านที่ครูกำหนดให้ (Testing) โดยก่อนอ่านบทอ่านนักเรียนต้องทำแบบฝึกหัดการหาความหมายศัพท์จากบริบท (Before Reading) ซึ่งเป็นการนำคำศัพท์จากบทอ่านมาให้นักเรียนหาความหมายศัพท์
3. นักเรียนและครูช่วยกันเฉลยแบบฝึกหัด

ขั้นที่ 3 ขั้นอ่าน (While Reading) นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ พร้อมกับวิเคราะห์และหาความหมายศัพท์ยากด้วยตนเอง โดยการนำความรู้จากแบบฝึกหัดหาความหมายศัพท์ก่อนอ่าน (Before Reading) มาเชื่อมโยงกัน ซึ่งจะช่วยให้การอ่าน และการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องของนักเรียนรวดเร็วขึ้นโดยไม่ต้องเปิดพจนานุกรม (Dictionary)

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (After Reading) นักเรียนสรุปเรื่องที่อ่าน และทำแบบฝึกหัดหลังอ่าน (After Reading) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่าน หลังจากนั้นนักเรียนและครูช่วยกันเฉลยคำตอบ

ขั้นที่ 5 ขั้นนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) นักเรียนนำเทคนิคต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้วนั้น ไปใช้อ่านบทอ่านอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการอ่านให้ดียิ่งขึ้น

เทคนิคการหาความหมายศัพท์จากบริบท

ความหมายของบริบท (Context)

บริบท (Context) คือ คำที่เขียนหรือพูดอยู่ร่วมกับคำศัพท์ในลักษณะที่สั้น ๆ (Gates et al., 1962, p. 59 อ้างถึงใน กัมขาทิพย์ สิงหนะนติ, 2531, หน้า 16) สุนิจ สุตันจวิบูลย์ (2543, หน้า 2) กล่าวว่า บริบท คือ คำ หรือ ข้อความที่อยู่รอบ ๆ คำที่เราไม่รู้จัก นอกจากนี้ นักการศึกษาบางท่านยังได้กล่าวถึงความหมายของบริบทไว้ในแนวที่คล้าย ๆ กัน คือ บริบท หมายถึง ข้อความแวดล้อมของคำศัพท์ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจความหมายของศัพท์นั้นได้ บริบทเป็นทักษะที่ใช้คำหรือ

ข้อความที่ล้อมรอบคำที่ไม่รู้เพื่อให้สามารถออกเสียงหรือเพื่อให้ทราบความหมายของคำนั้นได้ (Olson & Diller, 1976) เช่นเดียวกับ นอริส (Norris, 1971) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า บริบทเป็นสิ่งที่ช่วยหาความหมายของคำที่ไม่คุ้นเคย ไม่ทราบความหมายมาก่อน โดยการพิจารณาจากคำอื่นในประโยค หรือข้อความแวดล้อม ดังนั้นบริบทจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของศัพท์นั้นได้

จากที่กล่าวมา อาจสรุปได้ว่า บริบท หมายถึง ข้อความที่อยู่แวดล้อมคำศัพท์ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความหมาย ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจคำศัพท์ยากได้

ตัวแนะจากบริบท (Context Clues)

ตัวแนะจากบริบท (Context Clues) คือ การที่ผู้อ่านนำเอาคำศัพท์หรือข้อความรอบ ๆ คำที่ไม่ทราบความหมายมาใช้ในการ “เดา” หรือหาความหมายของคำศัพท์นั้น (สุนิจ คัมภีร์วิบูลย์, 2543, หน้า 2) ส่วน สมุทรา เช่นเชาวนิช (2545, หน้า 15) กล่าวว่า ขณะที่กำลังอ่านอยู่ ถ้าหากพบคำที่ไม่เข้าใจความหมาย ไม่ควรเสียเวลาหยุดคิดให้มากนัก ควรจะผ่านคำนั้นไปก่อน และพยายามอ่านข้อความนั้นจบแล้วอาจจะเข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ จากข้อความแวดล้อมอยู่ ส่วน โรเจอร์ (Rogers, 2005, p. 8) มีความเห็นว่าคำในภาษาอังกฤษหลายคำมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย ซึ่งในพจนานุกรม (Dictionary) ไม่ได้กล่าวไว้ทั้งหมด ดังนั้น ผู้อ่านจึงต้องหาความหมายจากประโยคที่แวดล้อมอยู่นั้น นอกจากนี้ เบ็ตตี้ (Beatty, 2004, p. 154) กล่าวว่า การอ่านบางครั้งในช่วงแรก ๆ อาจได้ความหมายไม่ชัดเจน ควรอ่านให้จบทั้งย่อหน้านั้นแล้วดูคำในบริบทย่อหน้านั้น ๆ จะทำให้เข้าใจดีขึ้น เช่นเดียวกันกับ แอนเดอร์สัน (Anderson, 2002, p. 38) ที่กล่าวว่า การเดาความหมายจากคำที่ไม่รู้จักในเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งจะมีลำดับขั้นตอนหรือเทคนิคการเดาความหมายอยู่ด้วยกันหลายอย่าง

จากที่กล่าวมา การใช้ตัวแนะจากบริบท (Context Clue) นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการอ่าน แม้ว่าความหมายที่ได้นั้นจะไม่ตรงกับพจนานุกรมเสียทีเดียว แต่ก็มีความหมายที่ใกล้เคียง ซึ่งจะช่วยให้อ่านเรื่องได้เข้าใจขึ้นและไม่ต้องเสียเวลาไปเปิดพจนานุกรม (Dictionary)

เทคนิคการสอนการหาความหมายศัพท์จากบริบท

ไรเดอร์ (Ryder, 1986, p. 63) ได้เสนอแนวการสอนการหาความหมายศัพท์จากบริบท ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม การเริ่มสอนคำศัพท์ที่เป็นนามธรรม เช่น Communism ทำให้ยากต่อการเข้าใจ ควรเริ่มสอนคำที่นักเรียนสามารถทำความเข้าใจได้ เช่น คำว่า Celebration เกี่ยวเนื่องกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมต่าง ๆ

2. สอนตัวชี้แนะที่ปรากฏในหนังสือเรียน เมื่อนักเรียนได้ฝึกกลวิธีเดาศัพท์จากตัวอย่างที่ครูให้แล้ว ควรให้นักเรียนนำทักษะนั้นไปใช้จริงในหนังสือเรียนที่อ่านในห้องเรียน

3. ความสามารถในการเดาศัพท์อาจเปลี่ยนไปตามความยากของเรื่อง เมื่อนักเรียนพบหนังสือเรียนที่ยากขึ้น อาจมีปัญหาในการเดาศัพท์ ครูต้องช่วยสอนหรือฝึกกลวิธีใช้อีกครั้ง

ชนิดของตัวชี้แนะจากบริบท

คำชี้แนะทางไวยากรณ์หรือตัวแนะจากบริบทได้แก่ ข้อมูลทางไวยากรณ์ที่ผู้เขียนจงใจเขียนเพื่อให้สื่อความหมายให้ผู้อ่านสามารถเดาความหมายได้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 7 ชนิด ดังนี้ (Schatz & Baldwin, 1986, pp. 439-453)

1. คำจำกัดความ (Definition) คือ การให้ความหมายศัพท์อย่างสั้น ๆ และเข้าใจได้ง่าย เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่อ่านได้โดยไม่ต้องเสียเวลาแปลนาน ซึ่ง คำจำกัดความมักจะอยู่หลังคำต่อไปนี้คือ Means, Meaning, be Defined as, Verb to be (is, am, are)

2. การกล่าวซ้ำโดยไม่ใช้คำเดิม (Restatement) คือ การกล่าวถึงศัพท์ยากซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน (Synonym) หรือวลี (กลุ่มคำที่ไม่ใช่ประโยค) ที่มีความหมายเหมือนกันแทน โดยผู้เขียนจะเขียนคำ หรือวลีดังกล่าวไว้ต่อจากศัพท์ยากที่ต้องการจะอธิบายในประโยคเดียวกันเลย โดยเขียนไว้หลังคำหรือกลุ่มคำต่อไปนี้ or, in Other Words, That is, That is to Say, i.e

3. ความหมายเหมือนกัน (Similar Meaning) คือ การที่ผู้เขียนให้ความหมายของศัพท์ยากไว้ในรูปของคำจำกัดความ หรือการกล่าวซ้ำโดยไม่ใช้คำเดิม ผู้เขียนอาจใช้คำหรือข้อความที่มีความหมายเหมือนกับศัพท์ยากได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบ (Comparison) คือ การนำเอาลักษณะที่เหมือนกันของคน 2 คน สิ่งของ 2 สิ่ง ความคิดเห็น 2 ความคิด ฯลฯ มาเปรียบเทียบกับกัน ผู้เขียนได้ให้ตัวแนะ (Clue) แก่ผู้อ่าน เพราะหากผู้อ่านทราบว่ามี 2 ของการเปรียบเทียบนั้นคืออะไร หรือเป็นอย่างใด ก็จะทราบได้ว่าอีกสิ่งหนึ่งซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับนั้นก็มีลักษณะเหมือนอย่างนั้นเช่นกัน

3.2 การใช้คำแทน (Substitution) คือ ในการเขียนข้อความที่มีใจความยาวกว่าหนึ่งประโยค หากผู้เขียนใช้ศัพท์ยาก และต้องการให้แน่ใจว่าผู้อ่านจะทราบความหมายของศัพท์ยากตัวนั้น ผู้เขียนจะให้ตัวแนะแก่ผู้อ่านโดยใช้คำแทน ซึ่งได้แก่ คำศัพท์ตัวใหม่หรือข้อความอื่นที่มีความหมายเหมือนกับศัพท์ยากนั้น โดยใช้คำแทนในประโยคต่อ ๆ มา แทนที่จะใช้ศัพท์ยากตัวเดิมซ้ำ ๆ

4. ความหมายตรงกันข้าม (Opposite Meaning) คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำอื่น (Antonym) หรือวลีที่มีความหมายตรงกันข้ามกับศัพท์ยากนั้นเป็นตัวแนะที่ช่วยให้ผู้อ่านทราบความหมายของศัพท์ยากได้เช่นกัน ตัวแนะจากบริบทชนิดที่ให้ความหมายตรงกันข้ามนี้ จะสังเกตได้เมื่อเห็นคำ หรือ กลุ่มคำต่อไปนี้ but, yet, However, While, Whereas, Nevertheless, Instead, not....,

Unlike, Though, Although, Even Though, Despite, in Spite of, on the Other Hand, on the Contrary, in Contrast, Rather than ตัวเนาะประเภทนี้อาจปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกับศัพท์ยาก หรือในประโยคต่อมาก็ได้

5. ตัวอย่าง (Examples) คือตัวเนาะจากบริบทที่ช่วยให้ทราบความหมายของศัพท์คำนั้นได้ง่ายขึ้น โดยมีลักษณะบางประการร่วมกันซึ่งช่วยให้ผู้อ่านทราบความหมายของคำศัพท์ยาก หรือ ตัวอย่างที่ให้มาอาจเป็นชนิดย่อยของศัพท์ยากซึ่งทำให้เราเดาความหมายของศัพท์ได้ ตัวอย่างมักอยู่หลังคำต่อไปนี้ for Example, e.g., Such as, Like, for Instance, Especially, Including, Include

6. คำอธิบาย หรือ คำบรรยาย (Explanation) คือ คำที่ไม่ใช่ความหมายของศัพท์ยาก โดยตรง แต่เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือ อธิบายขยายความเพื่อเป็นตัวเนาะ ช่วยให้อ่านเข้าใจ หรือเดาความหมายของศัพท์ยากนั้นได้

7. คำที่คุ้นเคย (Familiar Words) คำคุ้นเคยนี้จะ ไม่เหมือนตัวเนาะทั้ง 6 ชนิดที่กล่าวมา เพราะเป็นการนำคำศัพท์ตัวอื่น ๆ ในประโยค หรือข้อความที่ผู้อ่านรู้จัก หรือคุ้นเคยอยู่แล้วมา ช่วยหาความหมายของศัพท์ยาก โดยดูว่าคำ ๆ นั้น มีความเกี่ยวข้องกับศัพท์ยากอย่างไร ซึ่งผู้อ่านต้องนำทั้งความรู้เดิมและประสบการณ์ของตนเองมาประยุกต์กับข้อความที่อ่านประกอบการใช้เหตุผล เพื่อนำไปสู่การหาความหมายศัพท์ยาก

สมุทร เซ็นเชาวิช (2545, หน้า 15-16) สรุปลักษณะข้อความเชิงเนาะ (Context Clue) ไว้ดังนี้

1. บริบท (Context) คือข้อความหรือใจความที่อยู่ใกล้ ๆ กับข้อความที่กำลังอ่าน ซึ่งอาจจะมาข้างหน้า หรือ อยู่ถัดไปก็ได้
2. คำนิยาม (Definition) คือการที่ผู้เขียนใช้คำอธิบายศัพท์ หรือ ให้คำจำกัดความหมายศัพท์ ให้เข้าใจง่ายขึ้น
3. ประสบการณ์ (Experience) เป็นการให้คำเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน แต่ผู้อ่านจะเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อคำเหล่านั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้อ่านด้วย ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นโดยตรง หรือ โดยอ้อมก็ได้ แล้วแต่สภาพการณ์ที่ผู้อ่านเคยประสบมา หรือ มีความสามารถที่จะคิดคำนึงไปได้ไกลมากน้อยขนาดไหน
4. การเปรียบเทียบและเปรียบเทียบ (Comparison and Contrast) เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นความคล้ายกัน และความต่างกัน คือ ผู้เขียนอาจจะใช้การเปรียบเทียบคำศัพท์นั้น กับคำที่คิดว่าผู้อ่านเคยชิน หรือพบเห็นกันบ่อย ๆ ซึ่งอาจจะมาในลักษณะของข้อความเชิงปฏิเสธก็ได้
5. คำพ้องความหมาย (Synonym) คือการใช้คำ หรือ วลีต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ 2 คำ หรือ 2 วลีขึ้นไป แสดงความหมายที่เหมือนกัน แต่จะต้องมีคำหนึ่งหรือวลีหนึ่งที่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจด้วย

6. สรุปความ (Summary) คือการที่ผู้เขียนสรุปความคิด หรือใจความที่แสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ กันด้วยคำเดียวหรือประโยคเดียวก็ได้

อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำศัพท์บางคำ อาจจะต้องใช้ข้อความเชิงแนะมากกว่าหนึ่งลักษณะจึงจะเป็นที่เข้าใจกันได้

เทอร์รี่ (Terry, 2546, pp. 46-50) ได้กล่าวถึงวิธีเดาความหมายของคำศัพท์ที่ไม่รู้จัก โดยดูจากข้อความที่เป็นกรอกร้า การขยายความ การอธิบาย และการใช้ภาพประกอบ

โอริสา อยู่อุดมสุข (2547, หน้า 1-5) ได้สรุปเทคนิคเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเดาความหมายของศัพท์ยากโดยอาศัยคำแวดล้อมหรือบริบท (Context) ซึ่งประกอบด้วย

1. Definition คือ คำจำกัดความที่ผู้เขียนอธิบายคำ หรือความหมายของคำนั้นอย่างสั้น ๆ และง่าย มักอยู่ตามหลัง Means, is, Defined as และ is Called

2. Restatement คือ การกล่าวซ้ำถึงคำศัพท์ยากอีกครั้งหนึ่งโดยใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันซึ่งมักอยู่หลังคำ are or, in Other Words, That is to Say หรือ That is

3. Examples or Illustration คือ การยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ง่ายขึ้น มักอยู่หลังคำต่อไปนี้ Such as, with, Like, Especially และ Including

4. Similar Meaning or Synonyms คือ คำที่มีความเหมือนคำศัพท์ยาก แต่ไม่ใช่คำเดียวกัน เพียงแต่มีความหมายเหมือนกัน

5. Opposite Meaning Antonyms คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม มักอยู่ตามหลังคำต่อไปนี้ but, However, Nevertheless, While, Although, Even Though

6. Situation and Explanations คือ การใช้คำแทนศัพท์ยาก ซึ่งผู้เขียนมักจะใช้แทนในกรณีที่มีการกล่าวถึงคำศัพท์นั้นบ่อย ๆ โดยใช้แทนในประโยคต่อ ๆ มาแทนที่จะใช้ศัพท์ยากตัวเดิมซ้ำ ๆ

ส่วน สติมเบอร์ก, โพลเวล และเคย์ (Sternberg, Powell, & Kaye, 1983) ได้เสนอตัวชี้แนะในบริบท (Context Clue) ว่า สามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. สิ่งชี้แนะภายในคำ (Internal Context Clue) ได้แก่องค์ประกอบต่าง ๆ ของหน่วยคำ (Morphological Elements) ได้แก่อุปสรรค (Prefix) ปัจจัย (Suffix) และรากศัพท์ (Roots)

ผู้อ่านสามารถทำนายความหมายของคำโดยการวิเคราะห์หน่วยคำ ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดและมีความหมาย ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้อ่านรู้ความหมายของคำว่า “Joy” และรู้ว่าปัจจัย -ous

แปลว่า “Full of” เขายังสรุปได้ว่า คำว่า “Joyous” แปลว่า Full of Joy หรือเต็มไปด้วยความสุข

ในกรณีของคำประสม (Compound Words) ผู้อ่านสามารถเดาความหมายของคำประสมได้

โดยเชื่อมโยงความหมายของหน่วยคำที่ประกอบกันเป็นคำประสม เช่น Bookcase หมายถึง a Case for a Book หรือชั้นหนังสือ

2. คำชี้แนะภายนอกคำ (External Context Clue) ได้แก่ คำชี้แนะทางไวยากรณ์ (Syntactic) และคำชี้แนะทางความหมาย (Semantic Clues) ซึ่งอยู่ภายในประโยค และระหว่างประโยคต่าง ๆ

สุนิจ สุตตันทวิบูลย์ (2543, หน้า 4) ได้จำแนกชนิดของคำชี้แนะไว้ ดังนี้

1. คำจำกัดความ (Definition) หมายถึงการอธิบายคำหรือความหมายของคำคำนั้นอย่างสั้น ๆ และเข้าใจได้ง่าย เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่อ่านได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเปิดพจนานุกรม คำจำกัดความมักจะอยู่หลังคำต่อไปนี้คือ Means, Meaning, be Defined as, Verb to be (is, am, are)

2. การกล่าวซ้ำโดยไม่ใช้คำเดิม (Restatement) คือการกล่าวถึงศัพท์ยากซ้ำอีกครั้งหนึ่งโดยใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน (Synonym) หรือวลี (กลุ่มคำที่ไม่ใช่ประโยค) ที่มีความหมายเหมือนกันแทน โดยผู้เขียนจะเขียนคำ หรือวลีดังกล่าวไว้ต่อจากศัพท์ยากที่ต้องการจะอธิบายในประโยคเดียวกันเลย โดยเขียนไว้หลังคำหรือกลุ่มคำต่อไปนี้ or, in Other Words, That is, That is to Say, i.e

3. ความหมายเหมือนกัน (Similar Meaning) ในกรณีที่ผู้เขียนไม่ได้ให้ความหมายของศัพท์ยากไว้ในรูปของคำจำกัดความ หรือการกล่าวซ้ำโดยไม่ใช้คำเดิม ผู้เขียนอาจใช้คำหรือข้อความที่มีความหมายเหมือนกับศัพท์ยากได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบ (Comparison) หมายถึง การนำเอาลักษณะที่เหมือนกันของคน 2 คน สิ่งของ 2 สิ่ง ความคิดเห็น 2 ความคิด ฯลฯ มาเปรียบเทียบกัน ผู้เขียนได้ให้ตัวแนะ (Clue) แก่ผู้อ่าน เพราะหากผู้อ่านทราบว่า 1 ใน 2 ของการเปรียบเทียบนั้นคืออะไร หรือเป็นอย่างไร ก็จะทราบได้ว่าอีกสิ่งหนึ่งซึ่งนำมาเปรียบเทียบกันนั้นก็มียลักษณะเหมือนกันเช่นนั้นเช่นกัน

3.2 การใช้คำแทน (Substitution) ในการเขียนข้อความที่มีใจความยาวกว่าหนึ่งประโยค หากผู้เขียนใช้ศัพท์ยาก และต้องการให้แน่ใจว่าผู้อ่านจะทราบความหมายของศัพท์ยากตัวนั้น ผู้เขียนจะให้ตัวแนะแก่ผู้อ่านโดยใช้คำแทน ซึ่ง ได้แก่ คำศัพท์ตัวใหม่หรือข้อความอื่นที่มีความหมายเหมือนกับศัพท์ยากนั้น โดยใช้คำแทนในประโยคต่อ ๆ มา แทนที่จะใช้ศัพท์ยากตัวเดิมซ้ำ ๆ สำหรับคำแนะนำการใช้ตัวแนะชนิดนี้คือ เมื่อพบศัพท์ยากและดูเหมือนว่าจะไม่มีตัวแนะอยู่ในประโยคนั้น ๆ จงอย่าหยุดอ่าน แต่ให้อ่านไปเรื่อย ๆ เพราะอาจจะพบการใช้คำแทนศัพท์ยากตัวนั้น ในประโยคต่อ ๆ ไป หรือแม้แต่ในย่อหน้าต่อ ๆ ไป ฉะนั้นการอ่านต่อไปอย่างพิจารณาอาจทำให้สังเกตเห็นการใช้รูปประโยคที่มีโครงสร้างเหมือนกับประโยคที่มีศัพท์ยากอยู่ หรือพบว่ามีกรการกล่าวถึงหัวข้อเดิมซ้ำอีก ซึ่งอาจมีการใช้คำแทนที่จะช่วยให้ทราบความหมายของศัพท์ยากตัวแรกนั้นได้

4. ความหมายตรงกันข้าม (Opposite Meaning) คือคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำอื่น (Antonym) หรือวลีที่มีความหมายตรงข้ามกับศัพท์ยากนั้นเป็นตัวแนะที่ช่วยให้ผู้อ่านทราบ

ความหมายของศัพท์ยากได้เช่นกัน ตัวแนะจากบริบทชนิดที่ให้ความหมายตรงกันข้ามนี้ จะสังเกตได้เมื่อเห็นคำ หรือ กลุ่มคำต่อไปนี้ but, yet, However, While, Whereas, Nevertheless, Instead, not...., Unlike, Though, Although, Even Though, Despite, in Spite of, on the Other Hand, on the Contrary, in Contrast, Rather Than ตัวแนะประเภทนี้อาจปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกับศัพท์ยาก หรือในประโยคต่อมาก็ได้

5. ตัวอย่าง (Example) เป็นตัวแนะจากบริบทที่ช่วยให้ทราบความหมายของศัพท์คำนั้นได้ เพราะโดยทั่วไปแล้วตัวอย่างที่ผู้เขียนให้มาจะมีลักษณะบางประการร่วมกันซึ่งช่วยให้ผู้อ่านทราบความหมายของคำศัพท์ยาก หรือ ตัวอย่างที่ให้มาอาจเป็นชนิดย่อยของศัพท์ยากซึ่งทำให้เราเดาความหมายของศัพท์ได้ ตัวอย่าง มักอยู่หลังคำต่อไปนี้ for Example, e.g., Such as, Like, for Instance, Especially, Including, Include

6. คำอธิบาย หรือ คำบรรยาย (Explanation) เป็นคำที่ไม่ใช่ความหมายของศัพท์ยากโดยตรง แต่เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือ อธิบายขยายความเพื่อเป็นตัวแนะ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจหรือเดาความหมายของศัพท์ยากนั้นได้

7. คำที่คุ้นเคย (Familiar Words) คำคุ้นเคยนี้จะ ไม่เหมือนตัวแนะทั้ง 6 ชนิดที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ แต่เป็นตัวแนะจากบริบทชนิดสุดท้ายที่ผู้อ่านต้องใช้เนื่องจากไม่มีตัวแนะอื่น ๆ ในบทอ่าน ซึ่ง ได้แก่ คำศัพท์ตัวอื่น ๆ ในประโยคหรือข้อความที่ผู้อ่านรู้จัก หรือคุ้นเคยอยู่แล้วมาช่วยหาความหมายของศัพท์ยาก โดยให้พยายามดูว่า คำศัพท์ที่ผู้อ่านรู้จักอยู่แล้วนั้นมีความเกี่ยวข้องกับศัพท์ยากอย่างไร เช่น เป็นเหตุเป็นผลกันหรือไม่ การใช้ตัวแนะชนิดนี้ผู้อ่านอาจต้องนำทั้งความรู้เดิม (Prior Knowledge) และประสบการณ์ (Experience) ของตนเองมาประยุกต์ใช้กับข้อความที่อ่าน ประกอบกับการใช้เหตุผล ทั้งนี้ก็เพื่อจะใช้บริบทเท่าที่มีอยู่ให้เป็นตัวชี้แนะซึ่งนำไปสู่ความหมายของศัพท์ยากให้จงได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าตัวแนะจากบริบทนั้นอาจจำแนกได้หลายชนิด ซึ่งจะเห็นได้ว่านักการศึกษาหลายท่านได้สังเคราะห์และสรุปออกมาจะมีส่วนที่คล้าย ๆ หรือใกล้เคียงกันเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ข้อชนิดหรือประเภทของตัวแนะเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่ผู้อ่านจำเป็นต้องจดจำ เพราะแม้แต่ในตำราการอ่านหลาย ๆ เล่ม ซึ่งเขียนโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านก็แบ่งประเภทหรือชื่อเรียกของตัวแนะเหล่านี้ไม่ตรงกันทั้งหมด การรู้จักชนิดของตัวแนะจากบริบทจะช่วยให้ผู้อ่านทราบวิธีที่จะหาตัวแนะจากบริบทได้ สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการที่ผู้อ่านสามารถใช้ประโยชน์จากตัวแนะเหล่านี้ในการหาความหมายของสิ่งท่านได้อีกอย่างเต็มที่ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่ศึกษาตัวแนะจากบริบท จำนวน 7 ชนิด ของสุนิจ สุตันหาวิบูลย์ เนื่องจากเข้าใจง่าย การใช้ภาษาไม่ซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วย คำจำกัดความ (Definition) การกล่าวซ้ำ (Restatement)

ความหมายเหมือน (Similar Meaning) ความหมายตรงกันข้าม (Opposite Meaning) ตัวอย่าง (Examples) คำอธิบาย (Explanation) และ คำที่คุ้นเคย (Familiar Words)

ประโยชน์ของการใช้ตัวชี้แนะจากบริบท

ประโยชน์ของการใช้ตัวชี้แนะจากบริบทมีดังนี้

1. ช่วยประหยัดเวลาในการอ่าน เพราะไม่ต้องหยุดอ่านเพื่อเปิดหาความหมายศัพท์ยาก ในพจนานุกรมทุกครั้ง
2. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านดีขึ้น เพราะนอกจากจะได้รู้คำศัพท์ใหม่ ๆ ในบริบท ซึ่งดีกว่าการทราบเพียงความหมายของศัพท์นั้นจากพจนานุกรมแล้ว ในการใช้ตัวชี้แนะจากบริบทเพื่อช่วยหาความหมายของศัพท์ยาก ยังต้องดูด้วยว่าคำศัพท์ตัวอื่น ๆ ที่รู้จักอยู่แล้วมีความเกี่ยวข้องกับศัพท์ยากอย่างไร มีเครื่องหมายวรรคตอนที่แสดงถึงตัวแนะจากบริบทหรือไม่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านดีขึ้น เพราะต้องอ่านอย่างพินิจพิจารณา
3. ช่วยขยายวงศัพท์ เมื่อพบคำศัพท์ใดมากกว่าหนึ่งครั้งในบริบท และลองเดาความหมายของศัพท์นั้นโดยใช้ตัวแนะช่วย ก็มีโอกาสรู้จักทั้งความหมาย และการใช้คำคำนั้นเป็นอย่างดีจนสามารถนำไปใช้ได้ต่อไป

การคัดเลือกบทอ่าน

การคัดเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน จะทำให้นักเรียนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปใช้สูตรการวัดความยากง่ายของบทอ่าน (Readability Formula) ซึ่งวัดจากความยากง่ายของศัพท์ และความซับซ้อนของโครงสร้างประโยค สูตรที่นิยมใช้ คือ (วิสาข์ จิตวิตร์, 2543, หน้า 239)

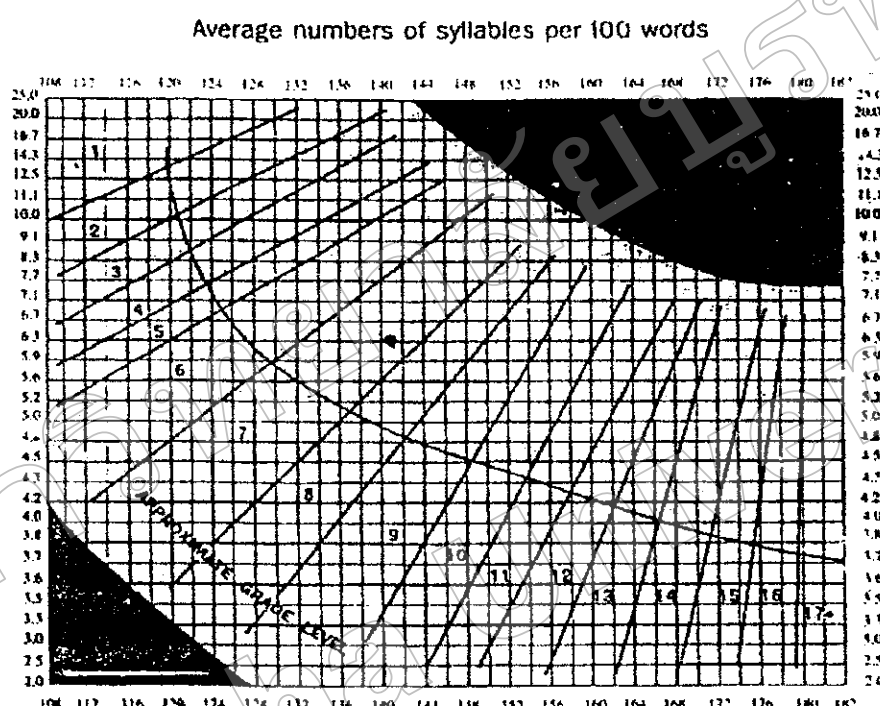
1. กราฟคำนวณค่าความยากง่ายของบทอ่านของฟราย (Fry's Readability Graph) ตัวแปรที่ใช้วัดระดับความยากง่ายได้แก่ ความยาวของประโยคและความยาวของคำ ความยาวของประโยคดูจากจำนวนประโยคทั้งหมดในย่อหน้า ส่วนความยาวของคำตัดสินจากการนับจำนวนพยางค์ทั้งหมดในย่อหน้า ดังวิธีการคำนวณดังนี้

1.1 สุ่มตัวอย่างย่อหน้ามา 3 ย่อหน้า โดยเลือกย่อหน้าที่มีคำทั้งหมด 100 คำพอดี เริ่มต้นนับตั้งแต่ประโยคแรกของแต่ละย่อหน้า และให้นับคำนามเฉพาะ ตัวย่อ และตัวเลขด้วย

1.2 นับจำนวนประโยคทั้งหมดในแต่ละย่อหน้า ในกรณีที่น่าับได้ 9 ประโยค แต่อีก 5 คำสุดท้ายอยู่ในประโยคที่ 10 ที่มีทั้งหมด 12 คำ ให้เอาจำนวนคำทั้ง 5 ตั้ง หารด้วยคำทั้งหมดในประโยค สุดท้ายคือ $12 \div 4$ (ทำเป็นทศนิยม 1 ตำแหน่ง) เพราะฉะนั้นจำนวนประโยคของย่อหน้านี้ $= 9.4$ แล้วนำเอาจำนวนประโยคของทั้ง 3 ย่อหน้ามารวมกัน แล้วหารด้วย 3

1.3 นับจำนวนพยางค์ของคำ 100 คำ ในแต่ละย่อหน้าโดยสังเกตจากสระของแต่ละพยางค์ เช่น Cat = 1 พยางค์ Blackbird = 2 พยางค์ แล้วนำเอาจำนวนเฉลี่ยของพยางค์ทั้ง 3 ย่อหน้ามารวมกันหารด้วย 3

1.4 เขียนกราฟจากค่าเฉลี่ยความยาวของประโยคและค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ตำแหน่งที่เส้นมาตัดกันจะบอกระดับความยากง่ายของบทอ่านนั้น

ภาพที่ 1 กราฟแสดงความยากง่ายของบทอ่านฟราย

แนวตั้งของกราฟแสดงให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยคใน 100 คำ โดยเริ่มต้นที่ 2.0 เป็นเฉลี่ยต่ำสุด และ 25.0 เป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนแนวนอนแสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ใน 100 คำ เริ่มต้นที่ 108 เป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 182 เป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ถ้าค่าเฉลี่ยของประโยคมาก และค่าเฉลี่ยของพยางค์น้อยเป็นบทอ่านที่เหมาะสมในระดับประถมศึกษา แต่ถ้าค่าเฉลี่ยของประโยคน้อย และค่าเฉลี่ยของพยางค์มากเป็นบทอ่านที่เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาตามลำดับ

2. การประมาณค่าความยากของฟราย (The Fry Readability Estimate) สูตรคำนวณความยากง่ายนี้ ใช้กับแบบเรียนในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองโดยเฉพาะ โดยไม่ได้เปรียบค่าความยากง่ายของบทอ่านตามระดับชั้น แต่ใช้เป็นระดับค่า ตั้งแต่ 300-2,000 คำขึ้นไป วิธีคำนวณขั้นตอนที่ 1-3 ทำเช่นเดียวกับ Fry Readability Graph แต่กราฟที่ใช้ต่างกันออกไป

3. การคำนวณหาดัชนีความยากง่ายของเฟรชคินเซด (Flesch Kincaid Readability Index) เป็นดัชนีหาความยากง่ายโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์จากโปรแกรมสำเร็จรูป Right Writer ซึ่งสะดวกต่อการคิดคำนวณมาก

จากการศึกษาการหาความยากง่ายของบทอ่าน ผู้วิจัยพบว่ากราฟการคำนวณหาความยากง่ายของบทอ่านของฟราย เป็นวิธีที่นิยมใช้กันแพร่หลาย และครูผู้สอนสามารถคำนวณได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงเลือกการคำนวณหาความยากง่ายของบทอ่านตามทฤษฎีของฟราย ซึ่งผู้วิจัยนำบทอ่านจากหนังสือพิมพ์ สารานุกรม วารสาร หนังสือแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้ในโรงเรียนได้ โดยเลือกสุ่มบทอ่านจากตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของบทอ่าน และนำมาหาค่าเฉลี่ยจำนวนพยางค์ และจำนวนประโยค แล้วนำไปหาจุดตัดบนกราฟของฟราย ในการคัดเลือกบทอ่านสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกบทอ่านที่มีค่าความยากง่ายอยู่ที่ระดับเกรด 6 และเกรด 7 ซึ่งเหมาะสมกับนักเรียนไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2539, หน้า 69-82)

แผนการเรียนรู้

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา ช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2549-2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ระบุไว้ ดังนี้ (คู่มือนักเรียน, 2549, หน้า 31)

1. แผนการเรียนรู้/ กลุ่มการเรียนรู้ วิทย์-คณิต นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนรู้ วิทย์-คณิต นักเรียนเรียนทั้งหมด 16 หน่วยกิต ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1.1 ตารางการเรียนรู้พื้นฐาน 14 หน่วยกิต ประกอบด้วย ตารางภาษาไทย 1.5 หน่วยกิต, ตารางสังคมศึกษาฯ 1 หน่วยกิต, ตารางคณิตศาสตร์ 2 หน่วยกิต, ตารางวิทยาศาสตร์ 4 หน่วยกิต, ตารางสุขศึกษาพลศึกษา 1 หน่วยกิต, ตารางศิลปะ 0.5 หน่วยกิต, ตารางการงานฯ 2 หน่วยกิต

1.2 ตารางการเรียนรู้เพิ่มเติม 2 หน่วยกิต ประกอบด้วย ตารางพระพุทธศาสนา 1 หน่วยกิต, ตารางภาษาต่างประเทศ 1 หน่วยกิต

1.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย แนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

2. แผนการเรียนรู้/ กลุ่มการเรียนรู้ ศิลป์-ภาษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนรู้ ศิลป์-ภาษา นักเรียนเรียนทั้งหมด 16 หน่วยกิต ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 ตารางการเรียนรู้พื้นฐาน 14 หน่วยกิต ประกอบด้วย ตารางภาษาไทย 1.5 หน่วยกิต, ตารางสังคมศึกษาฯ 1 หน่วยกิต, ตารางคณิตศาสตร์ 2 หน่วยกิต, ตารางวิทยาศาสตร์ 4 หน่วยกิต, ตารางสุขศึกษาพลศึกษา 1 หน่วยกิต, ตารางศิลปะ 0.5 หน่วยกิต, ตารางการงานฯ 2 หน่วยกิต

2.2 การเรียนรู้อื่นเพิ่มเติม 2 หน่วยกิต ประกอบด้วย สารพระพุทธศาสนา 1 หน่วยกิต, สารภาษาต่างประเทศ 1 หน่วยกิต

2.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย แนวแนะ และกิจกรรมนักเรียน

ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นี้ นักเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต และแผนการเรียนศิลป์-ภาษา จะเรียนสารการเรียนรู้เหมือนกันทั้งหมด แต่จะเรียนแตกต่างกันอย่างชัดเจนในระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาเพิ่มเติม ดังตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนวิทย์-คณิต สารพื้นฐาน 6 หน่วยกิต สารเพิ่มเติม 10.5 หน่วยกิต ประกอบด้วย สารพระพุทธศาสนา 1 หน่วยกิต, สารภาษาต่างประเทศทักษะอ่าน-เขียน 1 หน่วยกิต, สารคณิตศาสตร์ 2.5 หน่วยกิต, สารวิทยาศาสตร์ 6 หน่วยกิต ประกอบด้วย ฟิสิกส์ 2 หน่วยกิต, เคมี 2 หน่วยกิต, ชีววิทยา 2 หน่วยกิต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนศิลป์-ภาษา สารพื้นฐาน 6 หน่วยกิต สารเพิ่มเติม 9.5 หน่วยกิต ประกอบด้วย สารพระพุทธศาสนา 1 หน่วยกิต, สารภาษาต่างประเทศ 3 หน่วยกิต (ทักษะอ่าน-เขียน 1 หน่วยกิต, ทักษะฟัง-พูด 1 หน่วยกิต, ภาษาอังกฤษรอบรู้ 1 หน่วยกิต)

สารคณิตศาสตร์ 1.5 หน่วยกิต, สารวิทยาศาสตร์ 1 หน่วยกิต สารสังคมฯ (เหตุการณ์ปัจจุบัน) 1 หน่วยกิต, สารการงานฯ 2 หน่วยกิต

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่านักเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต จะเรียนภาษาอังกฤษสารเพิ่มเติม 2 หน่วยกิต ในขณะที่นักเรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษาเรียนภาษาอังกฤษในสารเพิ่มเติม 3 หน่วยกิต

เพศ

เพศ (Sex) ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ให้ความหมายไว้สั้น ๆ ว่า เพศ หมายถึง รูปที่แสดงให้รู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 801)

ในธรรมชาติของสังคมได้กำหนดให้หญิงกับชายมีลักษณะที่แตกต่างกัน ยกเว้นแต่ในช่วงของวัยเด็ก ซึ่งยังไม่อยู่ในขั้นของการแยกแยะความแตกต่างระหว่างเพศอย่างชัดเจนมากนัก ในปัจจุบันหญิงเริ่มมีความตื่นตัวในด้านเสรีภาพและความเสมอภาคทางเพศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 259) นีล และ ทิสเมอร์ (Neale & Tismer, 1970 อ้างถึงใน เสวย สิงโตสี, 2544, หน้า 18) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าทัศนคติที่มีต่อวิชาที่เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะวิชาสังคมศึกษา วิชาคณิต และ วิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับเพศชาย สำหรับเพศหญิงนั้นมีความสัมพันธ์กับวิชาภาษาอังกฤษ

อาร์ พันธ์ธณิ (2534, หน้า 38-39) ได้ให้ความหมายของความแตกต่างทางเพศว่าเป็นความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ ของเพศชายและเพศหญิงที่มีความแตกต่างกันในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ อารมณ์ และสติปัญญา ส่วน ซาวิน (Slavin, 1986, p. 520 อ้างถึงใน มาลินี จุฑะรพ, 2537, หน้า 231-234) ได้กล่าวว่า เพศหญิงส่วนใหญ่มีความสามารถทางด้านภาษาการเขียน และสติปัญญามากกว่าเพศชาย แต่เพศชายส่วนใหญ่มีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มากกว่าเพศหญิง ด้านอารมณ์เพศหญิงมีความมั่นคงทางอารมณ์น้อยกว่าเพศชาย ทางด้านสติปัญญาเพศชายส่วนใหญ่จะมีความคิดเฉียบแหลม ลึกซึ้ง และหนักแน่นมากกว่าเพศหญิง

ฮอยอิงกา (Hoyenga, 1993, p. 315) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงว่า เพศชายส่วนมากชอบทำงานสร้างสรรค์ และกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาใหม่ด้วยตนเอง ส่วนเพศหญิงส่วนมากจะชอบปฏิบัติตามคำแนะนำที่มีผู้กำหนดให้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮัสตัน และคาเพนเทอร์ (Huston & Carpenter, 1993 อ้างถึงใน พรศรี ลีทวีกุลสมบูรณ์, 2539, หน้า 35) กล่าวว่า เพศหญิงชอบการทำงาน หรือกิจกรรมที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดแน่นอนพร้อมทั้งมีการให้คำแนะนำ หรือคำอธิบายให้ไว้ด้วย และ โฮเดส (Hodes, 1994 อ้างถึงใน พรศรี ลีทวีกุลสมบูรณ์, 2539, หน้า 36) กล่าวว่า เพศหญิงจะเรียนได้ดีเมื่อได้รับผลย้อนกลับในลักษณะที่บอกคำตอบที่ถูกต้องและมีคำอธิบายถึงสาเหตุ

จากที่นักการศึกษากล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเพศนอกจากจะมีความแตกต่างทางด้านรูปลักษณ์แล้ว ในเรื่องของสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การเรียน และความรับผิดชอบ ก็ยังมีความแตกต่างกันอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการหาความหมายศัพท์จากบริบท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างแผนการเรียน และเพศ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับตัวแนะจากบริบท (Context Clue)

กมลวัฒน์ ครุฑแก้ว (2523, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเดาศัพท์จากบริบทเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเร็ว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาริคมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 42 คน จากการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกอ่านโดยการเดาศัพท์จากบริบทมีความสามารถในการอ่านเร็วสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่

มอบหมายให้ทำงานในห้องสมุด กลุ่มที่ให้ฝึกเดาศัพท์จากบริบทจะมีความสามารถในการอ่านเร็วกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กยสิทธิ์ เปตรินทร์ (2524, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ที่ได้รับการฝึกหาความหมายศัพท์จากบริบท โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 38 คน สอนอ่านด้วยวิธีการโคลซ กลุ่มที่ 2 จำนวน 44 คน สอนอ่านด้วยการหาความหมายศัพท์จากบริบท และกลุ่มที่ 3 จำนวน 43 คน สอนอ่านด้วยวิธีแปล จากผลการวิจัยพบว่าการสอนอ่านด้วยการหาความหมายศัพท์จากบริบททำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่าการสอนอ่านด้วยวิธีการ โคลซ และการสอนอ่านด้วยวิธีแปล

กอบลาภ ต้นสกุล (2526, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านและหาความหมายของศัพท์ภาษาอังกฤษจากบริบทของนิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคณะ จำนวน 400 คน ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน พบว่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการหาความหมายของศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยอาศัยร่องรอยจากบริบทของนิสิตแต่ละคณะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนอกจากนี้คะแนนของนิสิตที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและการหาความหมายศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยอาศัยร่องรอยจากบริบท มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คารุณี สกุลรัตน์ (2527, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนการสอนคำศัพท์จากบริบท และ โดยการใช้พจนานุกรม ทั้งสองวิธีไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

จากงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแนะจากบริบท (Context Clue) จะเห็นได้ว่า มีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 1 โดยศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการหาความหมายศัพท์จากบริบท ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะอ่าน และมีผลส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเพศ

รัชนี มโนอิม (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำท้ายคำภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย จำนวน 60 คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย 30 คน นักเรียนหญิง 30 คน เป็นแผนการเรียนวิทย์-คณิต 30 คน แผนการเรียนศิลป์-ภาษา 30 คน พบว่านักเรียนหญิงออกเสียงได้ชัดและถูกต้องมากกว่านักเรียนชาย โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา มีการออกเสียงได้ถูกต้องและดีกว่านักเรียนชาย

ชัยวัฒน์ การรื่นศรี (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบฝึกทักษะที่มีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศและความถนัดทางภาษาต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีเพศและความถนัดทางภาษาต่างกัน เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบฝึกทักษะมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ถิรวัฒน์ ต้นทนิส (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับเพศระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพศชายและเพศหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในระดับต่างกัน พบว่าเพศมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นิฐรา กัลยาประสิทธิ์ (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความรู้ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเชิงอธิบายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศ และขนาดชั้นเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า คะแนนความรู้และความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเชิงอธิบายของนักเรียนที่มีเพศและขนาดชั้นเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความรู้ความสามารถของนักเรียน ด้านทักษะต่าง ๆ จะแตกต่างกันตามตัวแปรเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยเกี่ยวกับแผนการเรียน

สุมิตรา ศรีชูชาติ (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า วิชาภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อแผนการเรียน ศิลป์-ภาษา ส่วนแผนการเรียนวิทย์-คณิต แผนการเรียนศิลป์-คณิต และแผนการเรียนศิลป์-ภาษา ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 36.06, 51.25 และ 61.01 ตามลำดับ

รัชนี มโนอิม (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำท้ายคำภาษาอังกฤษของนักเรียน จำนวน 60 คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย 30 คน นักเรียนหญิง 30 คน เป็นแผนการเรียนวิทย์-คณิต 30 คน แผนการเรียนศิลป์-ภาษา 30 คน พบว่านักเรียนหญิงออกเสียงได้ดีและถูกต้องมากกว่านักเรียนชาย โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษา มีการออกเสียงได้ถูกต้องและดีกว่านักเรียนชายแผนการเรียนวิทย์-คณิต

ธนิตรา ขวัญใจ (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้ระดับอภิปัญญา กับแผนการเรียน ซึ่งมีผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ใช้กลวิธีการฝึกฝนภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนด้วยตนเองในระดับที่ไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับกลวิธีการวางแผนในการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษ และกลวิธีประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนภาษาอังกฤษนั้น นักเรียนแผนการเรียน ศิลป์-ภาษาใช้มากกว่านักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับแผนการเรียนจะเห็นว่า แผนการเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากนักเรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ดุกค์ (Duke, 1978) ได้นำบริบท 7 ชนิด คือ การให้คำจำกัดความ การสรุปย่อ คำเหมือน การเปรียบเทียบ ผลของอารมณ์ ข้อความที่คุ้นเคย และประสบการณ์ มาสอนด้วยวิธีโคลซ ปราบกว่า วิธีการโคลซให้ผลดีเท่ากับวิธีการสอนแบบเก่า (Conventional Method) ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับคำ และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านทั้งหมด

ชาร์อน (Sharon, 1990, Abstract) ได้ศึกษาผลต่างของความยากง่ายเชิงแนวคิดของ คำศัพท์ และความยากน้อยของการเอื้ออำนวยของบริบทที่มีผลต่อความสามารถของเด็ก ในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์จากบริบท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนเกรด 6 จำนวน 139 คน จากโรงเรียน 3 เขตการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คำศัพท์ที่ยากในเชิงแนวความคิด มีความยากมากกว่าในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่ง่ายในเชิงแนวความคิด (ซึ่งพบได้จาก แบบทดสอบที่กำหนดให้นักเรียนเขียนคำจำกัดความเองโดยมิได้ให้ตัวเลือกตอบ) นอกจากนี้ ยังพบว่าการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในบริบทที่มีตัวชี้แนะที่เอื้ออำนวยน้อย ยากกว่าการเข้าใจ ความหมายของคำศัพท์ในบริบทที่มีตัวชี้แนะเอื้ออำนวยมากกว่า และนอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัย สำคัญสองประการคือความยากง่ายเชิงแนวความคิด และความยากน้อยของการเอื้ออำนวยของ บริบทมีปฏิสัมพันธ์กัน ศัพท์ที่ยากในเชิงแนวคิดจำเป็นที่จะต้องอาศัยความเอื้ออำนวยของบริบท มากกว่าในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ และศัพท์ที่ง่ายในเชิงแนวความคิดอาศัย ความเอื้ออำนวยของบริบทน้อยกว่าในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ดังนั้นศัพท์ที่ยากในเชิง แนวความคิดจึงต้องอาศัยความเอื้ออำนวยของบริบทซึ่งนักเรียนจะต้องอ่านหรือ ได้ยินจากบริบท ที่หลากหลายก่อนจึงจะเข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ อย่างแท้จริง

เดียคิโดย (Diakidoy, 1993, Abstract) ได้ศึกษาบทบาทของความเข้าใจในการอ่านและ ลักษณะของบริบทในการเรียนรู้ความหมายของคำในขณะที่อ่าน พบว่าความเข้าใจในบทอ่าน ช่วยในการเรียนรู้คำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยและการสร้างมโนทัศน์ของคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านั้น ในทางตรงกันข้ามพบว่า ลักษณะของบริบทไม่มีผลสำคัญต่อการเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องขยายขอบเขตของการกำหนดบริบทให้ครอบคลุม ข้อมูลที่ผู้อ่านมีอยู่แล้ว รวมทั้งข้อมูลที่มีความใกล้เคียงกับคำศัพท์ที่ผู้อ่าน ไม่คุ้นเคย ความรู้ในเรื่อง

ของการสร้างโน้ตค้นพบว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อจำนวนคำศัพท์ที่เรียนรู้ที่เกิดจากบริบท นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างควมคุ้นเคยเพื่อนำเข้าสู่หัวข้อเรื่องของบทอ่าน และข้อคำถาม เพื่อวัดความเข้าใจหลังการอ่าน ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเรียนรู้คำศัพท์จากบริบท

เกิสส์ (Goerss, 1993, Abstract) ได้ศึกษาการฝึกนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมให้มีการรับรู้ที่เร็วขึ้นต่อตัวชี้แนะ จุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาคำและต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมให้สามารถใช้ตัวชี้แนะได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการอนุมานความหมาย โดยใช้กิจกรรมการฝึก 5 ขั้นตอนคือขั้นที่ 1 อ่าน/ อ่านซ้ำ ขั้นที่ 2 ถามคำถาม/ อภิปราย ขั้นที่ 3 การเทียบเคียงในเบื้องต้น ขั้นที่ 4 ปัญหาในเรื่องตำแหน่งของคำ ขั้นที่ 5 การย่อความ การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการใช้แบบทดสอบ 2 ชุด เป็นแบบ Pre-Test และ Post-Test เพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน แบบทดสอบ Pre-Test และ Post-Test ประกอบด้วยการวัดความสามารถ 3 ด้าน คือ 1) การเลือก/ การไม่เลือกตัวเลือกที่แสดงความหมายของคำที่ไม่มี ความหมาย (Nonsense Word) ความสมเหตุสมผลของตัวเลือกที่ใช้ตัวชี้แนะ 2) การแยกความแตกต่างของบริบท 3) การใช้บริบทเพิ่มเติมเพื่อจำกัดความหมายของคำที่ไม่มี ความหมายให้แคบลง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนทำแบบทดสอบ Post-Test ได้ดีทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนคนอื่น ๆ ที่ทำคะแนนได้ต่ำสุดในการทดสอบ Pre-Test ได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากเดิมมาก นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในการเลือกและการใช้บริบท

ซู เซียง (Tzu-Hsiang, 1993, Abstract) ได้ศึกษาผลของการใช้กลวิธีการอ่านและความตระหนักในการรู้คิดที่มีต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษของนักเรียนชาวจีนในระดับเกรด 11 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาวจีนที่เรียนในระดับเกรด 11 จำนวน 47 คน ที่อ่านนิทานและนิทานที่มีคติสอนใจ โดยให้ตอบแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชาวจีนระดับเกรด 11 ใช้กลวิธีการอ่านพื้นฐาน 6 วิธี คือ 1) ตัวชี้แนะ 2) ความรู้เดิม 3) ตัวชี้แนะที่เป็นรูปภาพ 4) การอ่านซ้ำ 5) ชนิดของคำ 6) ความรู้ที่เกิดขึ้นเอง (Intuition) โดยกลวิธีตัวชี้แนะ (Context Clue) เป็นกลวิธีที่นักเรียนนำมาใช้มากที่สุด

ยาโน และคณะ (Yano et al., 1994, Abstract) ได้ศึกษาผลของการใช้บทอ่านที่มี การเพิ่มเติมรายละเอียดและทำให้ง่ายขึ้นต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยได้กำหนดบทอ่านจำนวน 13 บท โดยการสุ่มให้นักเรียนระดับมหาวิทยาลัยชาวญี่ปุ่นจำนวน 483 คน ให้อ่านบทอ่านแบบใดแบบหนึ่งใน 3 รูปแบบต่อไปนี้ คือ 1) ระดับเส้นพื้นฐานของเจ้าของภาษา 2) บทอ่านที่ทำให้อ่านง่ายขึ้น 3) บทอ่านที่มีการเพิ่มเติมรายละเอียด แบบทดสอบที่ใช้เป็นแบบทดสอบให้ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 30 ข้อ ใช้วัดความสามารถความเข้าใจในการอ่าน ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่อ่านบทอ่านที่ทำให้ง่ายขึ้น ไม่ได้มีความเข้าใจในเนื้อหาสาระของบทอ่านดีกว่าผู้ที่อ่านบทอ่านที่มี

การเพิ่มเติมรายละเอียด

โคคาเดอี และเฮอร์ริเมน (Khodadady & Kerrimen, 1996, Abstract) ได้ศึกษาความรู้ในเรื่องของคำศัพท์จากบริบทและความเข้าใจในการอ่าน: การประเมินผลและความสัมพันธ์ผลการวิจัยพบว่าความรู้คำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่าน นอกจากนี้ยังพบว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากบทความที่เป็นของจริง และแบบทดสอบที่ไม่ได้มีการดัดแปลงไม่มีผลต่อความรู้ในเรื่องคำศัพท์ของนักเรียน และกลับเป็นสิ่งที่ง่ายกว่าในการตอบข้อคำถามของนักเรียนที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษา

เซอร์จิโอ (Sergio, 1998, Abstract) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการเรียนรู้ที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์ในบริบทของนักเรียนเชื้อชาติอเมริกัน-เม็กซิกัน เกรด 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของรัฐเท็กซัสตอนใต้ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ Pre-Test และ Post-Test ของกลุ่มทดลอง ซึ่งใช้รูปแบบการ Learning Styles Preference (LSP) และของกลุ่มควบคุม Control Group (CG) โดยนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน กลุ่มทดลอง (LSP) จะได้รับการเรียนรู้โดยใช้แบบสำรวจ Carbo Reading Style Inventory โดยให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบ Pre-Test และ Post-Test ที่มีคำศัพท์ จำนวน 100 คำ ที่ปรากฏอยู่ในบริบท โดยนักเรียนจะต้องใช้ตัวชี้แนะจากบริบทในการกำหนดความหมายของคำศัพท์ที่ขีดเส้นใต้ กลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลอง (LSP) ทำคะแนนร้อยละ 42 จากการทดสอบ Pre-Test และทำได้ร้อยละ 72 จากการทดสอบ Post-Test ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 กลุ่มควบคุมทำคะแนนเฉลี่ยได้ร้อยละ 54 ในการทดสอบ Pre-Test และทำได้ร้อยละ 83 จากการทดสอบ Post-Test ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 29 กลุ่มทดลองทำคำศัพท์ได้เพิ่มขึ้น 41 คำ ในขณะที่กลุ่มควบคุม (CG) ทำได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 54 คำ

ซุง (Chung, 2000, Abstract) ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจตัวชี้แนะและความเข้าใจในการอ่านผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านคำซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านสูงและปานกลาง ต้องอาศัยตัวชี้แนะที่ชัดเจนเป็นเครื่องมือในการหาความหมายศัพท์ตัวชี้แนะที่เพิ่มเติมเข้ามามีผลช่วยให้กลุ่มที่มีความสามารถต่ำอ่านได้ดีขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ในด้านสัมพันธภาพ เพราะตัวชี้แนะเป็นลักษณะเฉพาะของข้อความซึ่งควรสอนตัวชี้แนะ และความเข้าใจในการอ่านจากแนวคิดในทัศนะทางภาษาศาสตร์

บาสเคอร์ (Bascur, 1995) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนภาษา เพศ รูปแบบการเรียนภาษา การเลือกอาชีพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนภาษา เพศ รูปแบบการเรียนภาษา การเลือกอาชีพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เวป (Webb, 1986) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษพบว่าเพศชาย และเพศหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

แอนโทนี, ฟิลิปส์ และคริสติน (Anthony, Philip, & Christine, 2000) ได้ศึกษา ตัวพยากรณ์ด้านพุทธิปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และลักษณะประชากรต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาต่างประเทศ พบว่าด้านลักษณะประชากร ตัวแปรเพศ และตัวแปรจำนวนวิชา ภาษาต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05

จากงานวิจัยของต่างประเทศที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า การนำบริบท (Context Clues) มาใช้ในการในการสอนอ่านด้วยวิธีโคลงกับการสอนอ่านแบบเก่าให้ผลดีเท่ากัน และการสอน คำศัพท์ที่มีบริบทปรากฏอยู่ด้วย นักเรียนสามารถทำคำศัพท์ได้เพิ่มสูงขึ้นจากเดิมมากกว่าการสอน คำศัพท์แบบปกติ นอกจากนี้ นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ ถ้าอาศัยตัวชี้แนะที่ชัดเจนเป็น เครื่องมือในการหาความหมายคำศัพท์ ทำให้กลุ่มที่มีความสามารถต่ำอ่านได้ดีขึ้น

และจากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. การสอนอ่านภาษาอังกฤษ โดยนำเทคนิคการใช้ตัวแนะจากบริบท (Context Clues) มาสอนอ่านเพื่อเดาคำศัพท์ ส่วนใหญ่ให้ผลดี นักเรียนสามารถอ่านได้ผลดีขึ้น และส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถ นำไปใช้กับนักเรียนได้หลายระดับ เพื่อวัด ความสามารถในการอ่านจับใจความหรือใช้วัดความสามารถความเข้าใจในการอ่าน
2. เพศเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางภาษา เช่น เพศที่มีความถนัด และความสามารถทางภาษาต่างกัน เมื่อได้รับความรู้โดยผ่านกิจกรรมที่จัดให้ ก็จะส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ ถ้าอาศัยตัวชี้แนะที่ชัดเจน (Context Clues) เป็นเครื่องมือในการหาความหมายคำศัพท์ ก็จะส่งผลให้ความสามารถในการอ่านดีขึ้น